

140/1961 Sb.

ZÁKON
ze dne 29. listopadu 1961

Trestní zákon

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Obecná část

HLAVA PRVNÍ

Účel zákona

§ 1

Účelem trestního zákona je chránit společenské a státní zřízení Československé socialistické republiky, socialistické vlastnictví, práva a oprávněné zájmy občanů a vychovávat k řádnému plnění občanských povinností a k zachovávaní pravidel socialistického soužití.

§ 2

Prostředky k dosažení účelu trestního zákona jsou pohrůžka tresty, ukládání a výkon trestů a ochranná opatření.

HLAVA DRUHÁ

Základy trestní odpovědnosti

§ 3

Trestný čin

(1) Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně.

(2) Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu.

(3) K trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

(4) Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou.

Zavinění

§ 4

Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

a) chtěl způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, nebo

b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

§ 5

Trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel

a) věděl, že může způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo

b) nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

§ 6

K okolnosti přitěžující nebo k okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, se přihlídně,

a) jde-li o těžší následek, i tehdy, zavinil-li jej pachatel z nedbalosti, vyjímaje případy, že tento zákon vyžaduje i zde zavinění úmyslné,

b) jde-li o jinou skutečnost, i tehdy, jestliže o ní pachatel nevěděl, ač o ní vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl, vyjímaje případy, kdy tento zákon vyžaduje, aby o ní pachatel věděl.

§ 7

Příprava k trestnému činu

(1) Jednání pro společnost nebezpečné, které záleží v organizování trestného činu, v opatřování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, srocení, v návodu nebo pomoci k trestnému činu anebo v jiném úmyslném vytváření podmínek pro jeho spáchání, je přípravou k trestnému činu, jestliže nedošlo k pokusu ani dokonání trestného činu.

(2) Příprava k trestnému činu je trestná podle trestní sazby stanovené na trestný čin, k němuž směřovala, jestliže tento zákon ve zvláštní části nestanoví něco jiného.

(3) Trestnost přípravy k trestnému činu zaniká, jestliže pachatel dobrovolně

a) upustil od dalšího jednání směřujícího k spáchání trestného činu a odstranil nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tímto zákonem z podniknuté přípravy, nebo

b) učinil o přípravě k trestnému činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tímto zákonem z podniknuté přípravy, mohlo být ještě odstraněno. Oznámení je nutno učinit prokurátoru nebo bezpečnostnímu orgánu; voják může místo toho učinit oznámení veliteli nebo náčelníku.

(4) Ustanovením odstavce 3 však není dotčena trestnost pachatele za jiný dokonáný trestný čin, který již tímto svým jednáním spáchal.

§ 8

Pokus trestného činu

(1) Jednání pro společnost nebezpečné, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, je pokusem trestného činu, jestliže k dokonání trestného činu nedošlo.

(2) Pokus trestného činu je trestný podle trestní sazby stanovené na dokonaný trestný čin.

(3) Trestnost pokusu trestného činu zaniká, jestliže pachatel dobrovolně

a) upustil od dalšího jednání potřebného k dokonání trestného činu a odstranil nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tímto zákonem z podniknutého pokusu, nebo

b) učinil o pokusu trestného činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tímto zákonem z podniknutého pokusu, mohlo být ještě odstraněno. Oznámení je nutno učinit prokurátoru nebo bezpečnostnímu orgánu; voják může místo toho učinit oznámení veliteli nebo náčelníku.

(4) Ustanovením odstavce 3 však není dotčena trestnost pachatele za jiný dokonaný trestný čin, který již tímto svým jednáním spáchal.

Pachatel, spolupachatel a účastník trestného činu

§ 9

(1) Pachatelem trestného činu je, kdo trestný čin spáchal sám.

(2) Byl-li trestný čin spáchán společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).

§ 10

(1) Účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu je, kdo úmyslně

a) spáchání trestného činu zosnoval nebo řídil (organizátor),

b) navedl jiného k spáchání trestného činu (návodce),

c) poskytl jinému pomoc k spáchání trestného činu, zejména opatřením prostředků, odstraněním překážek, radou, utvrzováním v předsevzetí, slibem přispět po trestném činu (pomocník).

(2) Na trestní odpovědnost a trestnost účastníka se užije ustanovení o trestní odpovědnosti a trestnosti pachatele, jestliže tento zákon nestanoví něco jiného.

§ 11

Věk

Kdo v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný.

§ 12

Nepříčetnost

(1) Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.

(2) Ustanovení odstavce 1 se neužije, přivede-li se pachatel do stavu nepříčetnosti, byť i z nedbalosti, požitím alkoholického nápoje nebo omamného prostředku.

§ 13

Nutná obrana

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku.

§ 14

Krajní nouze

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

§ 15

Oprávněné použití zbraně

Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích zmocnění příslušných zákonných předpisů.

HLAVA TŘETÍ

Působnost trestních zákonů

§ 16

(1) Trestnost činu se posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější.

(2) Pachateli lze uložit vždy pouze takový druh trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o trestném činu rozhoduje.

(3) O ochranném opatření se rozhodne vždy podle zákona účinného v době, kdy se o ochranném opatření rozhoduje.

§ 17

(1) Podle československého zákona se posuzuje trestnost činu, který byl spáchán na území republiky.

(2) Trestný čin se považuje za spáchaný na území republiky,

a) dopustil-li se tu pachatel jednání, i když porušení nebo ohrožení zájmu chráněného tímto zákonem nastalo nebo mělo nastat zcela nebo zčásti v cizině, nebo

b) porušil-li nebo ohrozil-li tu pachatel zájem chráněný tímto zákonem nebo měl-li tu alespoň zčásti takový následek nastat, i když se jednání dopustil v cizině.

§ 18

Podle československého zákona se posuzuje i trestnost činu, který v cizině spáchal československý občan nebo obyvatel republiky bez státní příslušnosti.

§ 19

Podle československého zákona se posuzuje trestnost rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93 a 94), záškodnictví (§ 95 a 96), sabotáže (§ 97), podvracení republiky (§ 98), vyzvědačství (§ 105), padělání a pozměňování peněz (§ 140), udávání padělaných a pozměněných peněz (§ 141), výroby a držení padělatelského náčiní (§ 142), útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 153, útoku na veřejného činitele podle § 155, genocidia (§ 259), používání zakázaného bojového prostředku (§ 262), válečné krutosti (§ 263), plenění v prostoru válečných operací (§ 264) a zneužívání označení Červeného kříže (265) i tehdy, spáchal-li takový trestný čin v cizině ke škodě zájmů republiky cizinec nebo osoba bez státní příslušnosti, která není obyvatelem republiky.

§ 20

(1) Podle československého zákona se posuzuje trestnost činu spáchaného v cizině cizím státním příslušníkem nebo osobou bez státní příslušnosti, která není obyvatelem republiky, též tehdy,

a) je-li čin trestný i podle zákona účinného na území, kde byl spáchán, a

b) jestliže pachatel byl dopaden na území republiky a nebyl vydán k trestnímu stíhání cizímu státu.

(2) Pachateli však nelze uložit trest přísnější, než jaký stanoví zákon státu, na jehož území byl trestný čin spáchán.

§ 20a

až od 1.7.1990

§ 21

(1) Československý občan nemůže být vydán cizímu státu k trestnímu stíhání ani k výkonu trestu.

(2) Trestní rozsudek cizího státu nemůže být vykonán na území republiky.

§ 22

(1) Jestliže pro týž skutek byl pachatel v cizině ve vazbě anebo potrestán orgánem cizího státu, započítá se mu doba strávená ve vazbě nebo vykonaný trest do trestu uloženého československým soudem, pokud je vzhledem k druhu uloženého trestu započítání možné. Obdobně postupuje soud, uložil-li pachateli trest úhrnný nebo souhrnný (§ 35).

(2) Není-li započítání vazby nebo trestu v cizině uloženého (odstavec 1) možné, a to zejména proto, že v cizině byl vykonán zcela nebo zčásti trest takového druhu, jaký tento zákon nezná, přihlédne soud k této skutečnosti při stanovení druhu trestu, popřípadě jeho výměry.

HLAVA ČTVRTÁ

Tresty

ODDÍL PRVNÍ

Společná ustanovení o trestech

§ 23

Účel trestu

(1) Účelem trestu je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším

páchání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti.

(2) Výkonem trestu nesmí být ponížena lidská důstojnost.

Upuštění od potrestání a vyřízení věci místním lidovým soudem

§ 24

(1) Od potrestání pachatele, který spáchal trestný čin menší nebezpečnosti pro společnost, jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě, lze upustit,

a) jestliže vzhledem k povaze spáchaného činu a k dosavadnímu životu pachatele lze důvodně očekávat, že již projednání věci před soudem postačí k jeho nápravě, nebo

b) jestliže soud přijme záruku nabídnutou společenskou organizací za nápravu pachatele a má za to, že vzhledem k výchovné síle kolektivu, povaze spáchaného činu a osobě pachatele se uložení trestu nejeví nutným.

(2) Upustil-li soud od potrestání, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

§ 25

Soud může upustit od potrestání i tehdy, jestliže pachatel spáchal trestný čin ve stavu zmenšené přičetnosti a soud má za to, že ochranné léčení (§ 72), které zároveň ukládá, zajistí nápravu pachatele a ochranu společnosti lépe než trest. Tohoto ustanovení se však nepoužije, jestliže si pachatel stav zmenšené přičetnosti přivodil, byť i z nedbalosti, požitím alkoholického nápoje nebo omamného prostředku.

§ 26

bez nadpisu

Jestliže pachatel spáchal trestný čin menší nebezpečnosti pro společnost, jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě, lze věc projednat před místním lidovým soudem, pokud vzhledem k povaze spáchaného trestného činu, k osobě pachatele a k výchovné síle kolektivu, zejména byla-li přijata záruka nabídnutá společenskou organizací za nápravu pachatele, lze důvodně očekávat, že vyřízení věci místním lidovým soudem k nápravě pachatele postačí.

bez nadpisu

§ 26a

neplatil

§ 26b

neplatil

Druhy trestů

§ 27

Za spáchané trestné činy může soud uložit pouze tyto tresty

a) odnětí svobody,

- b) nápravné opatření,
- c) ztrátu čestných titulů a vyznamenání,
- d) ztrátu vojenské hodnosti
- e) zákaz činnosti,
- f) propadnutí majetku,
- g) peněžitý trest,
- h) propadnutí věci,
- ch) vyhoštění.

§ 28

(1) Stanoví-li tento zákon ve zvláštní části na některý trestný čin několik trestů, lze uložit každý tento trest samostatně nebo i více jich vedle sebe. Vedle trestu, který stanoví tento zákon ve zvláštní části na některý trestný čin, lze uložit i jiné tresty uvedené v § 27. Vyhoštění lze uložit samostatně, i když tento zákon ve zvláštní části takový trest nestanoví.

(2) Nelze však uložit

- a) nápravné opatření vedle odnětí svobody nebo peněžitého trestu,
- b) peněžitý trest vedle propadnutí majetku.

§ 29

Výjimečný trest - trest smrti

(1) Trest smrti může soud uložit jen za trestný čin, u něhož to tento zákon ve zvláštní části dovoluje, a to pouze za podmínky, že stupeň nebezpečnosti takového trestného činu pro společnost je vzhledem k zvlášť zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo k zvlášť zavrženíhodné pohnutce nebo k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku mimořádně vysoký a

- a) uložení trestu vyžaduje účinná ochrana společnosti, nebo
- b) není naděje, že by na pachatele bylo možno trestem výchovně působit.

(2) Vojákovi, který takový trestný čin spáchal za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace, může soud uložit trest smrti také za podmínky, že takovým trestným činem byly zmařeny nebo podstatně ohroženy bojové akce nebo zvýšenou měrou ohrožena kázeň nebo pořádek v ozbrojených silách nebo v ozbrojeném sboru.

(3) Trest smrti nelze uložit těhotné ženě ani osobě, která v době, kdy spáchala trestný čin, nepřekročila osmnáctý rok svého věku.

§ 30

- (1) V uloženém trestu smrti je zahrnuta ztráta čestných titulů a vyznamenání a ztráta vojenské hodnosti.
- (2) Vedle trestu smrti lze uložit pouze trest propadnutí majetku.

(3) Trest smrti se vykoná oběšením, za branné pohotovosti státu může být vykonán zastřelením.

ODDÍL DRUHÝ

Obecné zásady pro ukládání trestů

Výměra trestu

§ 31

(1) Při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédne soud k stupni nebezpečnosti trestného činu pro společnost (§ 3 odst. 4), k možnosti nápravy a poměrům pachatele. Přijme-li soud záruku nabídnutou společenskou organizací za nápravu pachatele, vezme v úvahu také výchovnou sílu kolektivu a uloží trest se zřetelem k této okolnosti.

§ 32

(1) Jestliže pachatel spáchal trestný čin ve stavu zmenšené přičetnosti, který si, a to ani z nedbalosti, nepřivodil požitím alkoholického nápoje nebo omamného prostředku, přihlédne soud k této okolnosti při stanovení druhu trestu a jeho výměry.

(2) Má-li soud za to, že by vzhledem k zdravotnímu stavu takového pachatele bylo možno za současného uložení ochranného léčení (§ 72) dosáhnout účelu trestu i trestem kratšího trvání, sníží trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, nejso vázán omezením uvedeným v § 40 odst. 3, a uloží zároveň ochranné léčení.

§ 33

Při výměře trestu se jako k polehčující okolnosti přihlédne zejména k tomu, že pachatel

- a) spáchal trestný čin v silném rozrušení,
- b) spáchal trestný čin ve věku blízkém věku mladistvých,
- c) spáchal trestný čin pod tlakem závislosti nebo podřízenosti,
- d) spáchal trestný čin pod vlivem hrozby nebo nátlaku,
- e) spáchal trestný čin pod vlivem tíživých osobních nebo rodinných poměrů, které si sám nezpůsobil,
- f) spáchal trestný čin odvraceje útok nebo jiné nebezpečí, aniž byly zcela splněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze,
- g) vedl před spácháním trestného činu řádný život pracujícího člověka,
- h) přičinil se o odstranění škodlivých následků trestného činu nebo dobrovolně nahradil způsobenou škodu,
- ch) trestného činu upřímně litoval,
- i) svůj trestný čin sám oznámil úřadům, nebo
- j) při objasňování své trestné činnosti napomáhal příslušným orgánům.

§ 34

Při výměře trestu se jako k přitěžující okolnosti přihlédne zejména k tomu, že pachatel

- a) spáchal trestný čin z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky nebo z jiné zvlášť zavržitelné pohnutky,
- b) spáchal trestný čin surovým způsobem, zákeřně, se zvláštní lstí nebo jiným obdobným způsobem,
- c) spáchal trestný čin využívaje něčí bezbrannosti, závislosti nebo podřízenosti,
- d) spáchal trestný čin za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život, veřejný pořádek nebo majetek,
- e) trestným činem porušil zvláštní povinnost,
- f) trestným činem způsobil vyšší škodu,
- g) spáchal trestný čin jako organizátor, jako člen organizované skupiny nebo člen spolčení,
- h) svedl k trestnému činu jiného, zejména mladistvého,
- ch) trestný čin páchal nebo v něm pokračoval po delší dobu,
- i) spáchal více trestných činů, nebo
- j) byl již pro trestný čin odsouzen; soud je oprávněn podle povahy předchozího odsouzení nepokládat tuto okolnost za přitěžující.

Ukládání trestu za více trestných činů

§ 35

(1) Odsuzuje-li soud pachatele za dva nebo více trestných činů, uloží mu úhrnný trest podle toho zákonného ustanovení, které se vztahuje na trestný čin z nich nejpřísněji trestný; vedle trestu přípustného podle takového zákonného ustanovení lze v rámci úhrnného trestu uložit i jiný druh trestu, jestliže jeho uložení by bylo odůvodněno některým ze souzených trestných činů. Jsou-li dolní hranice trestních sazeb odnětí svobody různé, je dolní hranicí úhrnného trestu nejvyšší z nich. Stanoví-li tento zákon na některý z takových trestných činů pouze trest odnětí svobody, nemůže být úhrnným trestem jiný z trestů uvedených v § 27 jako trest samostatný.

(2) Soud uloží souhrnný trest podle zásad uvedených v odstavci 1, když odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal dříve, než byl soudem prvního stupně vyhlášen odsuzující rozsudek za jiný jeho trestný čin. Spolu s uložením souhrnného trestu soud zruší výrok o trestu uloženém pachateli rozsudkem dřívějším. Souhrnný trest nesmí být mírnější než trest uložený rozsudkem dřívějším. V rámci souhrnného trestu musí soud vyslovit trest ztráty čestných titulů a vyznamenání, ztráty vojenské hodnosti, propadnutí majetku nebo propadnutí věci, jestliže takový trest byl vysloven již rozsudkem dřívějším.

(3) Ustanovení o souhrnném trestu se neužije, jestliže dřívější odsouzení je takové povahy, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

§ 36

Jestliže soud odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal před tím, než byl trest uložený dřívějším rozsudkem vykonán, a ukládá mu trest stejného druhu, nesmí tento trest spolu s dosud nevykonanou částí trestu uloženého dřívějším rozsudkem přesahovat nejvyšší výměru dovolenou tímto zákonem pro tento druh trestu.

§ 37

Soud upustí od uložení souhrnného trestu podle § 35 odst. 2 nebo od uložení dalšího trestu podle § 36, má-li za to, že trest uložený dřívějším rozsudkem je dostatečný.

§ 37a

neplatil

§ 38

Započítání vazby a trestu

(1) Jestliže se vedlo proti pachateli trestní řízení ve vazbě a dojde v tomto řízení k jeho odsouzení, započítá se mu doba strávená ve vazbě do uloženého trestu, popřípadě do trestu úhrnného nebo souhrnného, pokud je vzhledem k druhu uloženého trestu započítání možné.

(2) Jestliže byl pachatel soudem nebo jiným orgánem potrestán a došlo k jeho novému odsouzení pro týž skutek, započítá se mu vykonaný trest do uloženého trestu, pokud je vzhledem k druhu uloženého trestu započítání možné. Obdobně postupuje soud, uložil-li pachateli trest úhrnný nebo souhrnný.

(3) Při započítání vazby nebo trestu odnětí svobody do trestu nápravného opatření a při započítání trestu nápravného opatření do trestu odnětí svobody se počítají jeden den vazby nebo jeden den trestu odnětí svobody za dva dny nápravného opatření.

(4) Není-li započítání vazby nebo trestu (odstavce 1 až 3) možné, přihlédne soud k této skutečnosti při stanovení druhu trestu, popřípadě jeho výměry.

ODDÍL TŘETÍ

Ukládání a výkon jednotlivých trestů

bez nadpisu

§ 39

Odnětí svobody

(1) Trest odnětí svobody se ukládá nejvýše na patnáct let.

(2) Trest odnětí svobody se vykonává v nápravných zařízeních ministerstva vnitra. Trest odnětí svobody nepřevyšující dvě léta, uložený vojáku v základní vojenské službě, se může vykonat též v nápravných zařízeních ministerstva národní obrany. Ve výkonu trestu je odsouzený soustavně vychováván k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka.

(3) Byl-li trest odnětí svobody vykonán v nápravném zařízení ministerstva národní obrany, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

§ 39a

až od 1.8.1965

§ 39b

až od 1.9.1995

§ 40

Mimořádné snížení trestu odnětí svobody

(1) Má-li soud vzhledem k výjimečným okolnostem případu nebo vzhledem k mimořádným poměrům pachatele za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody tímto zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze účelu trestu dosáhnout i trestem kratšího trvání, může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby tímto zákonem stanovené.

(2) Soud může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby též tehdy, jestliže odsuzuje pachatele za přípravu k trestnému činu a má vzhledem k povaze a závažnosti přípravy za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody tímto zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze účelu trestu dosáhnout i trestem kratšího trvání.

(3) Při snížení trestu odnětí svobody podle odstavce 1 nebo 2 nelze uložit trest

- a) pod pět let, činí-li dolní hranice trestní sazby odnětí svobody alespoň dvanáct let,
- b) pod tři léta, činí-li dolní hranice trestní sazby odnětí svobody alespoň osm let,
- c) pod jeden rok, činí-li dolní hranice trestní sazby odnětí svobody alespoň pět let.

Ukládání trestu odnětí svobody zvláště nebezpečnému recidivistovi

§ 41

Pachatel, který

- a) znovu spáchal zvláště závažný úmyslný trestný čin, ač již byl pro takový nebo jiný zvláště závažný úmyslný trestný čin potrestán, nebo
- b) soustavně páchá úmyslné trestné činy téže povahy, ač již byl pro takové trestné činy vícekrát potrestán, považuje se za zvláště nebezpečného recidivistu, jestliže uvedené okolnosti pro svou závažnost, zejména vzhledem k délce doby, která uplynula od posledního odsouzení, podstatně zvyšují stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost.

§ 42

(1) Horní hranice trestní sazby odnětí svobody stanovené v tomto zákoně se u zvláště nebezpečného recidivisty zvyšuje o jednu třetinu. Zvláště nebezpečnému recidivistovi soud uloží trest v horní polovině takto stanovené trestní sazby odnětí svobody.

(2) Horní hranice trestní sazby nesmí ani po zvýšení podle odstavce 1 převyšovat patnáct let.

Nápravné opatření

§ 43

(1) Trest nápravného opatření může soud uložit pouze v případě, že tento zákon ve zvláštní části uložení tohoto trestu dovoluje a jestliže vzhledem k osobě pachatele a možnosti jeho nápravy uložení trestu odnětí svobody k dosažení účelu trestu není třeba.

(2) Nápravné opatření nelze uložit, je-li pachatel trvale práce neschopný, nebo jsou-li tu jiné okolnosti,

které brání výkonu tohoto trestu.

§ 44

(1) Trest nápravného opatření může soud uložit v trvání od dvou měsíců do jednoho roku.

(2) Nápravné opatření se vykonává na svobodě. Odsouzený je povinen po dobu trestu vykonávat práci za podmínek stanovených soudem podle odstavce 3 a 4.

(3) Z odměny za práci náležející odsouzenému připadá 10 až 25 % státu, vyšší srážek určí soud.

(4) Z důležitých důvodů může soud nařídit na dobu výkonu trestu i změnu zaměstnání pachatele v tom směru, aby vykonával práci méně odpovědnou, nebo na jiném pracovišti, v tom případě soud zároveň stanoví zásady pro určení druhu, způsobu a místa jeho zaměstnání. Soud může uložit pachateli na dobu trestu i jiná přiměřená omezení směřující k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka.

bez nadpisu

§ 45

(1) Do doby výkonu nápravného opatření se nezapočítává doba, po kterou odsouzený z jakéhokoli důvodu nepracoval.

(2) Jestliže odsouzený v době po odsouzení až do skončení výkonu nápravného opatření nevedl řádný život pracujícího člověka nebo nevyhověl uloženým podmínkám, přemění soud trest nápravného opatření nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody, přitom dva dny nevykonaného nápravného opatření se počítají za jeden den odnětí svobody.

(3) Byl-li trest nápravného opatření vykonán, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

§ 45a

až od 1.1.1996

§ 46

Ztráta čestných titulů a vyznamenání

(1) Soud může uložit trest ztráty čestných titulů a vyznamenání, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin spáchaný z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky nebo z jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na dvě léta.

(2) Ztráta čestných titulů a vyznamenání záleží v tom, že odsouzený ztrácí československá vyznamenání, čestná uznání, vědecké a umělecké hodnosti a jiné čestné tituly, jakož i právo nosit cizozemská vyznamenání a užívat cizozemských čestných titulů.

Ztráta vojenské hodnosti

§ 47

(1) Soud může uložit trest ztráty vojenské hodnosti, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin spáchaný ze zvlášť zavržitelné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na dvě léta.

(2) Vojenský soud může uložit tento trest též vedle kratšího nepodmíněného trestu odnětí svobody, jestliže to vzhledem k povaze spáchaného trestného činu vyžaduje kázeň a pořádek v ozbrojených silách nebo v ozbrojeném sboru.

§ 48

Ztráta vojenské hodnosti záleží v tom, že se odsouzenému snižuje hodnost ve vojsku na hodnost vojína a odnímá se mu jeho hodnost v ozbrojeném sboru, jehož příslušníci podléhají pravomoci vojenských soudů.

Zákaz činnosti

§ 49

(1) Soud může uložit trest zákazu činnosti na jeden rok až pět let, dopustil-li se pachatel trestného činu v souvislosti s touto činností.

(2) Trest zákazu činnosti jako trest samostatný může soud uložit pouze v případě, že tento zákon ve zvláštní části uložení tohoto trestu dovoluje a jestliže vzhledem k povaze spáchaného trestného činu a možnosti nápravy pachatele uložení jiného trestu k dosažení účelu trestu není třeba.

(3) Je-li trest zákazu činnosti uložen vedle nepodmíněného trestu odnětí svobody, doba výkonu trestu odnětí svobody se do doby výkonu zákazu činnosti nezapočítává.

§ 50

(1) Trest zákazu činnosti záleží v tom, že se odsouzenému po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje výkon určitého zaměstnání, povolání nebo funkce nebo takové činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení.

(2) Byl-li trest zákazu činnosti vykonán, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

Propadnutí majetku

§ 51

Soud může vzhledem k okolnostem spáchaného trestného činu a poměrům pachatele uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li pachatele k trestu smrti anebo odsuzuje-li jej k nepodmíněnému trestu odnětí svobody

a) za úmyslný trestný čin spáchaný z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky, nebo

b) za závažný úmyslný trestný čin, jímž pachatel získal nebo se snažil získat majetkový prospěch.

§ 52

(1) Propadnutí majetku postihuje celý majetek odsouzeného nebo tu jeho část, kterou soud určí; propadnutí se však nevztahuje na prostředky nebo věci, jichž je nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat.

(2) Výrokem o propadnutí majetku zaniká zákonné společenství majetkové.

(3) Vlastníkem propadlého majetku se stává stát.

Peněžitý trest

§ 53

(1) Peněžitý trest ve výměře od 500 Kčs do 50 000 Kčs může soud uložit jako trest samostatný pouze v případě, že tento zákon ve zvláštní části uložení tohoto trestu dovoluje a jestliže vzhledem k povaze spáchaného trestného činu a možnosti nápravy pachatele uložení jiného trestu k dosažení účelu trestu není třeba.

(2) Vedle jiného trestu může soud uložit peněžitý trest, jestliže pachatel úmyslnou trestnou činností získal nebo se snažil získat majetkový prospěch.

§ 54

(1) Při výměře peněžitého trestu přihlédne soud k osobním a majetkovým poměrům pachatele; peněžitý trest neuloží, je-li zřejmé, že by byl nedobytný.

(2) Vydobytá částka peněžitého trestu připadá státu.

Propadnutí věci

§ 55

(1) Soud může uložit trest propadnutí věci,

- a) které bylo užito k spáchání trestného činu,
- b) která byla k spáchání trestného činu určena,
- c) kterou pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj, nebo
- d) kterou pachatel nabyl za věc uvedenou pod písmenem c).

(2) Trest propadnutí věci může soud uložit, jen jde-li o věc náležející pachateli

(3) Vlastníkem propadlé věci se stává stát.

§ 56

Trest propadnutí věci může soud uložit jako trest samostatný pouze v případě, že tento zákon ve zvláštní části uložení tohoto trestu dovoluje a jestliže vzhledem k povaze spáchaného trestného činu a možnosti nápravy pachatele uložení jiného trestu k dosažení účelu trestu není třeba.

§ 56a

neplatil

§ 57

Vyhoštění

Soud může uložit pachateli, který není československým občanem, trest vyhoštění z území republiky jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem.

§ 57a

až od 1.1.1970

ODDÍL ČTVRTÝ

Podmíněné odsouzení, podmíněné propuštění a upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti

Podmíněné odsouzení

§ 58

- (1) Soud podmíněně odloží výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího dvě léta,
- a) jestliže vzhledem k osobě pachatele, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, v kterém žije a pracuje, má důvodně za to, že účelu trestu bude dosaženo i bez jeho výkonu, nebo
- b) jestliže přijme záruku nabídnutou společenskou organizací za nápravu pachatele a jestliže vzhledem k výchovné síle kolektivu má důvodně za to, že účelu trestu bude dosaženo i bez jeho výkonu.

(2) Povolení podmíněného odkladu výkonu trestu odnětí svobody se netýká výkonu ostatních trestů uložených vedle tohoto trestu.

§ 59

(1) Při podmíněném odsouzení stanoví soud zkušební dobu na jeden rok až pět let; zkušební doba počíná právní mocí rozsudku.

(2) Podmíněně odsouzenému může soud uložit přiměřená omezení směřující k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka; zpravidla mu má též uložit, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

(3) Doba, po kterou podmíněně odsouzený vedl ve zkušební době řádný život pracujícího člověka a vyhověl uloženým podmínkám, započítává se do zkušební doby nově stanovené při podmíněném odsouzení pro týž skutek nebo do zkušební doby stanovené při uložení úhrnného nebo souhrnného trestu.

§ 60

(1) Jestliže podmíněně odsouzený vedl ve zkušební době řádný život pracujícího člověka a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví soud, že se osvědčil; jinak rozhodne, a to popřípadě již během zkušební doby, že se trest vykoná.

(2) Odvolala-li společenská organizace záruku za nápravu podmíněně odsouzeného, přezkoumá soud jeho chování během zkušební doby, a shledá-li, že podmíněné odsouzení neplní své poslání, rozhodne, že se trest vykoná; jinak podmíněné odsouzení ponechá v platnosti.

(3) Neučinil-li soud do roka od uplynutí zkušební doby rozhodnutí podle odstavce 1, aniž na tom měl podmíněně odsouzený vinu, má se za to, že se podmíněně odsouzený osvědčil.

(4) Bylo-li vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil, anebo má-li se za to, že se osvědčil (odstavec 3), hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

bez nadpisu

§ 60a

neplatil

§ 60b

neplatil

Podmíněné propuštění a podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti

§ 61

(1) Po výkonu poloviny uloženého nebo podle rozhodnutí presidenta republiky zmírněného trestu odnětí svobody může soud odsouzeného podmíněně propustit na svobodu, jestliže odsouzený ve výkonu trestu svým vzorným chováním a poctivým poměrem k práci prokázal polepšení a

a) může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život pracujícího člověka, nebo

b) soud přijme záruku nabídnutou společenskou organizací za dovršení nápravy odsouzeného.

(2) Po výkonu poloviny trestu zákazu činnosti může soud podmíněně upustit od výkonu jeho zbytku, jestliže odsouzený v době výkonu trestu vzorným plněním svých povinností v zaměstnání nebo v povolání a způsobem svého života prokázal, že dalšího výkonu tohoto trestu není třeba, anebo jestliže soud přijme záruku nabídnutou společenskou organizací za dovršení nápravy odsouzeného.

§ 62

Osoba odsouzená za trestný čin vlastizrady (§ 91), rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93 a 94), záškodnictví (§ 95 a 96), sabotáže (§ 97), vyzvědačství (§ 105) nebo některý obdobný trestný čin proti státu světové socialistické soustavy, dále za trestný čin válečné zrady (§ 114), spekulace podle § 117 odst. 2, 3, rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 3, 4, obecného ohrožení podle § 179 odst. 2, 3, vraždy (§ 219), loupeže podle § 234 odst. 2, 3, znásilnění podle § 241 odst. 2, 3, pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 3, 4, nebo genocidia (§ 259), jakož i zvláště nebezpečný recidivista (§ 41) mohou být podmíněně propuštěni až po výkonu dvou třetin uloženého trestu odnětí svobody.

§ 63

(1) Při podmíněném propuštění stanoví soud zkušební dobu na jeden rok až sedm let; zkušební doba počíná podmíněným propuštěním odsouzeného.

(2) Při podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti soud stanoví zkušební dobu až na dvě léta; zkušební doba počíná právní mocí rozhodnutí o tomto upuštění.

(3) Podmíněně propuštěnému může soud uložit přiměřená omezení směřující k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka; může mu též uložit, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

§ 64

(1) Jestliže podmíněně propuštěný nebo odsouzený, u něhož se podmíněně upustilo od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, vedl ve zkušební době řádný život pracujícího člověka a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví soud, že se osvědčil; jinak rozhodne, a to popřípadě již během zkušební doby, že se zbytek trestu vykoná.

(2) Vyslovil-li soud, že se podmíněně propuštěný nebo odsouzený, u něhož se podmíněně upustilo od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, osvědčil, má se za to, že trest byl vykonán dnem, kdy byl podmíněně propuštěn nebo kdy nabylo právní moci rozhodnutí, že se podmíněně upouští od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti.

(3) U podmíněně propuštěného nebo u odsouzeného, u něhož se podmíněně upustilo od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, se má za to, že trest byl vykonán dnem, kdy došlo k podmíněnému propuštění nebo kdy nabylo právní moci rozhodnutí, že se podmíněně upouští od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, také tehdy, neučinil-li soud bez jeho viny do roka od uplynutí zkušební doby rozhodnutí podle odstavce 1.

(4) Opětovné podmíněné propuštění z výkonu téhož trestu je možné po výkonu poloviny zbytku trestu a v případech uvedených v § 62 po výkonu dvou třetin zbytku trestu.

(5) Odvolala-li společenská organizace záruku za dovršení nápravy odsouzeného, přezkoumá soud jeho chování během zkušební doby, a shledá-li, že podmíněné propuštění nebo podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti neplní své poslání, rozhodne, že se zbytek trestu vykoná; jinak podmíněné propuštění nebo podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti ponechá v platnosti.

§ 64a

neplatil

HLAVA PÁTÁ

Zánik trestnosti a trestu

§ 65

Zánik nebezpečnosti trestného činu pro společnost

Trestnost činu, který byl v době spáchání pro společnost nebezpečný, zaniká, jestliže vzhledem k změně situace anebo vzhledem k osobě pachatele pominula nebezpečnost trestného činu pro společnost.

§ 66

Účinná lítost

Trestnost vlastizrady (§ 91), rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93 a 94), záškodnictví (§ 95 a 96), sabotáže (§ 97), podvracení republiky (§ 98), poškozování státu světové socialistické soustavy (§ 99), vyzvědačství (§ 105), ohrožení státního tajemství (§ 106 a 107), vyzvědačství a ohrožení státního tajemství ke škodě státu světové socialistické soustavy (§ 108), ohrožení hospodářského tajemství (§ 122), porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou (§ 124), ohrožení devizového hospodářství (§ 146 a 147), zkrácení daně (§ 148), vzpoury vězňů (§ 172), ohrožení služebního tajemství (§ 173), obecného ohrožení (§ 179 a 180), poškozování a ohrožování provozu obecně prospěšného zařízení (§ 182 až 184), šíření nakažlivé choroby (§ 189 až 192), ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými potřebami (§ 193 a 194), genocidia (§ 259) a používání zakázaného bojového prostředku (§ 262) jestliže pachatel dobrovolně

a) škodlivý následek trestného činu zamezil nebo napravil, nebo

b) učinil o trestném činu oznámení v době, kdy škodlivému následku trestného činu mohlo být ještě zabráněno. Oznámení je nutno učinit prokurátoru nebo bezpečnostnímu orgánu; voják může místo toho učinit oznámení veliteli nebo náčelníku.

Promlčení trestního stíhání

§ 67

(1) Trestnost činu zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí

- a) dvacet let, jde-li o trestný čin, za který tento zákon ve zvláštní části dovoluje uložení trestu smrti,
- b) deset let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně deset let,
- c) pět let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně tři léta,
- d) tři léta u ostatních trestných činů.

(2) Do promlčecí doby se nezapočítává doba, po kterou nebylo možno pachatele postavit před soud pro zákonnou překážku, ani doba, po kterou se zdržoval v cizině.

(3) Promlčení trestního stíhání se přerušuje

- a) vznesením obvinění pro trestný čin, o jehož promlčení jde, jakož i po něm následujícími úkony vyšetřovacího orgánu, prokurátora nebo soudu směřujícími k trestnímu stíhání pachatele, nebo
- b) spáchal-li pachatel v promlčecí době trestný čin nový, na který tento zákon stanoví trest stejný nebo přísnější.

(4) Přerušením promlčení počíná nová promlčecí doba.

§ 67a

až od 1.1.1970

Promlčení výkonu trestu

§ 68

(1) Uložený trest nelze vykonat po uplynutí promlčecí doby, jež činí

- a) dvacet let, jde-li o odsouzení k trestu smrti,
- b) patnáct let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody převyšujícímu deset let,
- c) deset let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody nejméně na pět let,
- d) pět let při odsouzení k jinému trestu.

(2) Promlčecí doba počíná právní mocí rozsudku a při podmíněném odsouzení právní mocí rozhodnutí, že se trest vykoná. Do promlčecí doby se nezapočítává doba, po kterou nebylo možno trest vykonat proto, že se odsouzený zdržoval neoprávněně v cizině. Pokud jde o zákaz činnosti, peněžitý trest a vyhoštění, do promlčecí doby se nezapočítává též doba, po kterou byl na odsouzeném vykonáván trest odnětí svobody.

(3) Promlčení výkonu trestu se přerušuje,

- a) učinil-li soud opatření směřující k výkonu trestu, o jehož promlčení jde, nebo
- b) spáchal-li odsouzený v promlčecí době trestný čin nový, na který tento zákon stanoví trest stejný nebo přísnější.

(4) Přerušením promlčení počíná nová promlčecí doba.

§ 68a

až od 1.1.1970

Zahlazení odsouzení

§ 69

(1) Soud zahradí odsouzení, vedl-li odsouzený po výkonu nebo prominutí trestu anebo po promlčení jeho výkonu řádný život pracujícího člověka nepřetržitě po dobu nejméně

- a) deseti let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody převyšujícímu pět let,
- b) pěti let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody převyšujícímu jeden rok,
- c) tří let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody nepřevyšujícímu jeden rok,
- d) jednoho roku, jde-li o odsouzení k peněžitému trestu nebo k propadnutí věci.

(2) Jde-li o odsouzení k ztrátě čestných titulů a vyznamenání, k ztrátě vojenské hodnosti nebo propadnutí majetku, řídí se doba uvedená v odstavci 1 podle délky trestu odnětí svobody, vedle něhož byl uvedený trest uložen.

(3) Jestliže odsouzený prokázal po výkonu nebo prominutí trestu anebo promlčení jeho výkonu svým vzorným chováním a poctivým poměrem k práci, že se napravil, může soud zahradit odsouzení na žádost společenské organizace nebo odsouzeného, záruku za dovršení i před uplynutím doby uvedené v odstavci 1.

(4) Doba uvedená v odstavci 1 se v případě, že se u podmíněně propuštěného má za to, že trest byl vykonán dnem, kdy odsouzený byl podmíněně propuštěn, řídí délkou skutečného výkonu trestu; v případě, že trest byl zmírněn rozhodnutím prezidenta republiky, řídí se délkou trestu takto zmírněného.

§ 70

(1) Bylo-li odsouzení zahlazeno, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

(2) Bylo-li pachateli uloženo více trestů vedle sebe, nelze odsouzení zahradit, dokud neuplyne doba pro zahlázení toho trestu, k jehož zahlázení tento zákon stanoví dobu nejdelší.

(3) Ustanovení odstavce 2 se užije přiměřeně též na případ, že pachateli bylo uloženo vedle sebe více trestů, stran kterých může podle tohoto zákona nastat účinek, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen (§ 39 odst. 3, § 45 odst. 3, § 50 odst. 2 a § 60 odst. 4).

HLAVA ŠESTÁ

Ochranná opatření

§ 71

Druhy ochranných opatření

Ochrannými opatřeními jsou ochranné léčení a zabránění věci a u mladistvých též ochranná výchova.

§ 72

Ochranné léčení

(1) Soud uloží ochranné léčení v případě uvedeném v § 25 a § 32 odst. 2, nebo jestliže pachatel činu jinak trestného není pro nepřičetnost trestně odpovědný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný.

(2) Soud tak může učinit též tehdy, jestliže

a) pachatel trestný čin spáchal ve stavu zmenšené přičetnosti a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, nebo

b) pachatel, který se oddává nadměrnému požívání alkoholických nápojů nebo omamných prostředků, spáchal trestný čin v opilosti nebo v jiném podobném opojení.

(3) Ochranné léčení může soud uložit i vedle trestu anebo při upuštění od potrestání.

(4) Ochranné léčení se vykonává v léčebném ústavu.

(5) Ochranné léčení potrvá, dokud to vyžaduje jeho účel. O propuštění z ochranného léčení rozhoduje soud.

(6) Od výkonu ochranného léčení soud upustí, pominou-li před jeho započítím okolnosti, pro něž bylo uloženo.

§ 73

Zabrání věci

(1) Nebyl-li uložen trest propadnutí věci uvedené v § 55 odst. 1, může soud uložit, že se taková věc zabírá,

a) náleží-li pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit,

b) náleží-li pachateli, od jehož potrestání soud upustil, nebo

c) vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě jiný obdobný obecný zájem.

(2) Vlastníkem zabrané věci se stává stát.

§ 73a

neplatil

§ 73b

neplatil

HLAVA SEDMÁ

Zvláštní ustanovení o stíhání mladistvých

§ 74

Obecné ustanovení

(1) Při trestání osoby, která v době spáchání trestného činu dovršila patnáctý rok a nepřekročila osmnáctý rok svého věku (mladistvý), přihlédně soud k zvláštní péči, kterou socialistická společnost věnuje mládeži.

(2) Pokud tato hlava neobsahuje ustanovení zvláštní, užije se na mladistvého ostatních ustanovení tohoto zákona.

§ 75

Trestní odpovědnost

Čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně, není trestným činem, jestliže je spáchán mladistvým a stupeň jeho nebezpečnosti pro společnost je malý.

§ 76

Účel trestu

Účelem trestu u mladistvého je především vychovat ho v řádného pracujícího člověka, a to se zřetelem k jeho osobním vlastnostem, k jeho rodinné výchově a k prostředí z něhož pochází.

§ 77

Upuštění od potrestání

(1) Upustil-li soud od potrestání mladistvého, může požádat společenskou organizaci, i když nenabídla záruku za jeho nápravu, aby pomáhala vytvářet podmínky pro to, aby mladistvý žil řádným životem pracujícího člověka.

(2) Soud může upustit od potrestání mladistvého také tehdy, má-li za to, že ochranná výchova (§ 84), kterou zároveň ukládá, zajistí nápravu mladistvého lépe než trest.

Ukládání trestu

§ 78

Mladistvému může soud uložit pouze tresty odnětí svobody a propadnutí věci, a je-li výdělečně činný, také nápravné opatření nebo peněžitý trest.

§ 79

(1) Trestní sazby odnětí svobody stanovené v tomto zákoně se u mladistvých snižují na polovinu, přičemž však horní hranice trestní sazby nesmí převyšovat pět let a dolní hranice jeden rok.

(2) V případě, že mladistvý spáchal trestný čin, za který tento zákon ve zvláštní části dovoluje uložení trestu smrti, a že stupeň nebezpečnosti takového trestného činu pro společnost vzhledem k zvlášť zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo k zvlášť zavrženíhodné pohnutce nebo k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku je mimořádně vysoký, může mu soud uložit trest odnětí svobody na pět až deset let, má-li za to, že by trest v rozmezí naznačeném v odstavci 1 k dosažení účelu trestu nepostačoval.

(3) Soud může uložit trest odnětí svobody na pět až deset let mladistvému též tehdy, jestliže spáchal jako voják za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace trestný čin, za který tento zákon ve zvláštní části dovoluje uložení trestu smrti, a takovým trestným činem byly zmařeny nebo podstatně ohroženy bojové akce nebo zvýšenou měrou ohrožena kázeň nebo pořádek v ozbrojených silách nebo v ozbrojeném sboru, a jestliže soud má za to, že by trest v rozmezí naznačeném v odstavci 1 k dosažení účelu trestu nepostačoval.

§ 80

Úhrnný a souhrnný trest

Ukládá-li soud úhrnný nebo souhrnný trest pachateli, který spáchal trestné činy jednak před tím, než překročil osmnáctý rok svého věku, jednak po tom, co tento rok dovršil, postupuje podle ustanovení § 35, popřípadě § 37, přičemž se hranice trestních sazeb u trestných činů spáchaných před tím, než překročil osmnáctý

rok, posuzují podle ustanovení § 79.

§ 81

Výkon trestu odnětí svobody

(1) Trest odnětí svobody se u mladistvých vykonává ve zvláštních ústavech k tomu zřízených.

(2) Ve výkonu trestu je nutno řádným pedagogickým vedením zabezpečit výchovu mladistvého a jeho přípravu na budoucí povolání.

§ 81a

neplatil

§ 82

Podmíněné odsouzení

(1) Při podmíněném odsouzení mladistvého stanoví soud zkušební dobu na jeden rok až tři léta.

(2) Nedovrší-li mladistvý, který byl podmíněně odsouzen, v době, kdy zavinil příčinu k výkonu trestu, dvacátý rok svého věku, může soud vzhledem k výjimečným okolnostem případu podmíněné odsouzení ponechat v platnosti. Přitom může zkušební dobu přiměřeně prodloužit, ne však o více než dvě léta.

§ 83

Podmíněné propuštění

(1) O tom, zda se mladistvý podmíněně propouští na svobodu, rozhodne soud již po výkonu třetiny trestu odnětí svobody.

(2) Vysloví-li soud, že se podmíněně propuštěný mladistvý ve zkušební době osvědčil, jeho odsouzení zároveň zahladí.

(3) Ustanovení § 62 se na mladistvého neuplatňuje.

Ochranná výchova

§ 84

(1) Soud může uložit ochrannou výchovu, jestliže bylo upuštěno od potrestání mladistvého a

- a) o výchovu mladistvého není náležitě postaráno,

- b) dosavadní výchova mladistvého byla zanedbána, nebo

- c) vyžaduje to prostředí, v němž mladistvý žije.

(2) Ochrannou výchovu nelze uložit, jde-li o vojáka.

§ 85

(1) Ochranná výchova se vykonává ve zvláštních výchovných zařízeních; vyžaduje-li to však zdravotní stav

chovance, vykonává se v léčebném ústavu.

(2) Ve výkonu ochranné výchovy je nutno řádným pedagogickým vedením zabezpečit přípravu chovance na jeho budoucí povolání.

(3) Ochranná výchova potrvá, dokud to vyžaduje její účel, nejdéle však do dovršení osmnáctého roku věku chovance; vyžaduje-li to zájem chovance, může ji soud prodloužit do dovršení jeho devatenáctého roku.

(4) Od výkonu ochranné výchovy soud upustí, pominou-li před jejím započítáním okolnosti, pro něž byla uložena.

§ 86

Spáchala-li osoba, která dovršila dvanáctý rok svého věku a je mladší než patnáct let, některý čin, za který tento zákon ve zvláštní části dovoluje uložení trestu smrti, uloží soud v občanskoprávním řízení její ochrannou výchovu; soud tak může učinit též tehdy, jestliže je to nutné k zajištění řádné výchovy osoby mladší než patnáct let, která spáchala čin, který by jinak byl trestným činem.

§ 87

Zahlazení odsouzení

(1) O tom, zda se odsouzení mladistvého zahlazuje, rozhodne soud, přihlížející k chování mladistvého ve výkonu trestu odnětí svobody, po výkonu tohoto trestu. Byl-li trest podle rozhodnutí presidenta republiky zmírněn, soud takto postupuje poté, co mladistvý byl po výkonu zmírněného trestu propuštěn na svobodu.

(2) Odsouzení mladistvého, jemuž byl uložen pouze peněžitý trest, může soud zahladit již po výkonu tohoto trestu. Bylo-li rozsudkem jako samostatný trest uloženo propadnutí věci, může soud zahladit takové odsouzení mladistvého již po právní moci rozsudku.

HLAVA OSMÁ

Společná ustanovení

§ 88

K okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, se přihlédne jen tehdy, jestliže pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost.

§ 89

(1) Pokud se v tomto zákoně mluví o soudu, rozumí se jím okresní (obvodní) soud, krajský (městský) soud a Nejvyšší soud a v oboru vojenského soudnictví vojenský obvodový soud a vyšší vojenský soud.

(2) Trestným činem se rozumí jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.

(3) Jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých poměrů povinen.

(4) Trestný čin je spáchán výdělečně, opatřuje-li si pachatel soustavnou trestnou činností po delší dobu alespoň zčásti zdroj příjmů.

(5) Trestný čin je spáchán veřejně, jestliže je spáchán

a) obsahem tiskoviny nebo rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo

b) před více než dvěma osobami současně přítomnými.

(6) Trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe, zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.

(7) Těžkou újmou na zdraví se rozumí jen vážná porucha zdraví nebo vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou za zdraví

a) zmrzačení,

b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti,

c) ochromení údu,

d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí,

e) poškození důležitého orgánu,

f) zohyždění,

g) vyvolání potratu,

h) mučivé útrapy, nebo

ch) delší dobu trvající porucha zdraví.

(8) Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pociťovala jako újmu vlastní.

(9) Veřejným činitelem je volený funkcionář nebo jiný odpovědný pracovník národního výboru, soudu nebo jiného státního orgánu, státní hospodářské, družstevní nebo společenské organizace nebo příslušník ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru, pokud se podílí na plnění úkolů společnosti a státu a používá přitom pravomoci, která mu byla v rámci odpovědnosti za plnění těchto úkolů svěřena. K trestní odpovědnosti a ochraně veřejného činitele se podle jednotlivých ustanovení tohoto zákona vyžaduje, aby trestný čin byl spáchán v souvislosti s jeho pravomocí a odpovědností.

(10) Státním tajemstvím se rozumí vše, co v důležitém zájmu republiky, zejména v zájmu politickém, vojenském nebo hospodářském, má zůstat utajeno před nepovolanou osobou.

(11) Hospodářským tajemstvím se rozumí vše, co je důležité pro hospodářskou činnost a v obecném zájmu má zůstat utajeno před nepovolanou osobou.

(12) Služebním tajemstvím se rozumí důležitá skutečnost, která souvisí s činností národního výboru, soudu, ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru nebo jiného státního orgánu, státní hospodářské, družstevní nebo společenské organizace a v obecném zájmu má zůstat utajena před nepovolanou osobou.

(13) Kde tento zákon spojuje s uplynutím určité doby nějaký účinek, nezapočítává se do ní den, kdy nastala událost určující její začátek.

§ 90

(1) Jestliže k spáchání trestného činu tento zákon vyžaduje zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele, může být pachatelem nebo spolupachatelem trestného činu pouze osoba, která má požadovanou vlastnost, způsobilost nebo postavení. Pachatelem nebo spolupachatelem trestného činu vojenského podle hlavy dvanácté zvláštní části tohoto zákona může být jen voják.

(2) Organizátorem, návodcem nebo pomocníkem trestného činu uvedeného v odstavci 1 může být i osoba, která nemá vlastnost, způsobilost nebo postavení tam vyžadované.

(3) Kde se v tomto zákoně mluví o vojáku, rozumí se jím

- a) voják v činné službě,
- b) osoba, která se povoláním k zvláštní službě stala příslušníkem ozbrojených sil,
- c) příslušník vojensky organizovaného nebo jiného sboru, jehož příslušníci podléhají podle zvláštních zákonů ustanovením o trestných činech vojenských, je-li v činné službě,
- d) voják nebo příslušník sboru uvedeného pod písmenem c) mimo činnou službu, je-li ve služebním stejnokroji, nebo
- e) válečný zajatec.

(4) Kde se v tomto zákoně mluví o vojenské službě nebo o vojenské povinnosti, rozumí se tím služba nebo povinnost osob uvedených v odstavci 3.

ČÁST DRUHÁ

Zvláštní část

HLAVA PRVNÍ

Trestné činy proti republice

ODDÍL PRVNÍ

Trestné činy proti základům republiky

§ 91

Vlastizrada

Československý občan, který ve spojení s cizí mocí nebo s cizím činitelem spáchá trestný čin rozvracení republiky, teroru, záškodnictví nebo sabotáže, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo trestem smrti.

§ 92

Rozvracení republiky

(1) Kdo v úmyslu rozvracet socialistické společenské a státní zřízení, územní celistvost nebo obranyschopnost republiky anebo zničit její samostatnost

a) účastní se násilných akcí nebo hromadných nepokojů proti republice, jejím orgánům nebo společenským organizacím pracujících, nebo

b) provádí jinou zvlášť nebezpečnou činnost proti základům republiky nebo jejím důležitým mezinárodním zájmům

bude potrestán odnětím svobody na osm až dvanáct let.

(2) Odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví více osob nebo smrt,

c) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu nebo jiný zvlášť závažný následek, nebo

d) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

Teror

§ 93

Kdo v úmyslu poškodit socialistické společenské a státní zřízení republiky jiného úmyslně usmrtí nebo se o to pokusí, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo trestem smrti.

§ 93a

neplatil

§ 94

(1) Kdo v úmyslu odstrašit jiného od aktivní účasti na plnění úkolů socialistické společnosti nebo mu takovou činnost znemožnit někomu ublíží na zdraví, způsobí škodu nebo jinou závažnou újmu anebo se o to pokusí, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) pokusí-li se takovým činem způsobit těžkou újmu na zdraví,

c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, nebo

d) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(3) Odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt,

b) ohrozí-li takovým činem život více osob,

c) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu, nebo

d) spáchá-li některý z činů uvedených v odstavci 2 za branné pohotovosti státu.

Záškodnictví

§ 95

nadpis neplatil

(1) Kdo v úmyslu poškodit socialistické společenské a státní zřízení nebo obranyschopnost republiky a) vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání (obecné nebezpečí), nebo

b) obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let.

(2) Odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví více osob nebo smrt,

c) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu nebo jiný zvlášť závažný následek, nebo

d) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu

§ 96

nadpis neplatil

(1) Kdo v úmyslu uvedeném v § 95 odst. 1 cizí nebo vlastní věc zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

§ 97

Sabotáž

(1) Kdo v úmyslu poškodit socialistické společenské a státní zřízení nebo obranyschopnost republiky zneužije svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce nebo se dopustí jiného jednání k tomu, aby

a) mařil nebo ztěžoval plnění důležitého úkolu státního orgánu, ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru, hospodářské nebo společenské organizace nebo jiné instituce, nebo

b) způsobil v činnosti takového orgánu anebo takové organizace nebo instituce poruchu nebo jinou závažnou škodu, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na osm až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo

b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

(3) Odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví více osob nebo smrt,

b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu nebo jiný zvlášť závažný následek, nebo

c) zorganizuje-li takový čin za branné pohotovosti státu.

§ 98

Podvracení republiky

(1) Kdo z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky provádí podvratnou činnost proti jejímu společenskému a státnímu zřízení, proti její územní celistvosti, obranyschopnosti nebo samostatnosti anebo proti jejím mezinárodním zájmům, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve spojení s cizí mocí nebo s cizím činitelem,

b) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu, nebo

c) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

§ 99

Poškozování státu světové socialistické soustavy

Kdo spáchá některý z trestných činů uvedených v § 92 až 98 namířený proti některému státu světové socialistické soustavy, bude potrestán tresty stanovenými v oněch ustanoveních.

§ 100

Pobuřování

(1) Kdo z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky nejméně dvě osoby pobuřuje

a) proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky,

b) proti její územní celistvosti, obranyschopnosti nebo samostatnosti, nebo

c) proti spojeneckým nebo přátelským vztahům republiky k jiným státům,
bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Stejně bude potrestán, kdo z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky umožní nebo usnadní šíření pobuřujícího projevu uvedeného v odstavci 1.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným podobně účinným způsobem, nebo

b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 za branné pohotovosti státu.

§ 101

Zneužívání náboženské funkce

Kdo z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky zneužije své náboženské

funkce v úmyslu nepříznivě ovlivňovat věci obecného zájmu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

Hanobení republiky a jejího představitele

§ 102

Kdo veřejně hanobí republiku, Národní shromáždění, Slovenskou národní radu nebo jejich předsednictvo anebo vládu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

§ 103

Kdo snižuje vážnost presidenta republiky, nebo kdo veřejně hanobí jiného čelného představitele republiky pro výkon jeho pravomoci nebo vůbec pro jeho činnost v životě politickém, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

§ 104

Hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele

Kdo veřejně hanobí některý stát světové socialistické soustavy nebo jeho čelného představitele, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

ODDÍL DRUHÝ

Trestné činy proti bezpečnosti republiky

§ 105

Vyzvědačství

(1) Kdo vyzvídá státní tajemství s cílem vyrazit je cizí moci, kdo s takovým cílem sbírá údaje obsahující státní tajemství, nebo kdo státní tajemství cizí moci úmyslně vyrazí, bude potrestán odnětím svobody na deset až patnáct let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo umožní nebo usnadní činnost pachateli činu uvedeného v odstavci 1 nebo organizaci, jejímž cílem je vyzvídat státní tajemství.

(3) Odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizace, jejímž cílem je vyzvídat státní tajemství,
- b) spáchá-li takový čin výdělečně nebo ve značném rozsahu,
- c) týká-li se takový čin státního tajemství zvlášť důležitého, nebo
- d) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

Ohrožení státního tajemství

§ 106

(1) Kdo vyzvídá státní tajemství s cílem vyrazit je nepovolané osobě, kdo s takovým cílem sbírá údaje obsahující státní tajemství, nebo kdo státní tajemství nepovolané osobě úmyslně vyrazí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, a) týká-li se čin uvedený v odstavci 1 státního tajemství zvláště důležitého,

b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu, nebo

c) vyrazí-li nepovolané osobě úmyslně státní tajemství, jehož uchovávání mu bylo zvláště uloženo.

§ 107

(1) Kdo z nedbalosti způsobí vyrazení státního tajemství nepovolané osobě, anebo ztrátu listiny nebo věci obsahující státní tajemství, ačkoli

a) je podle svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce povinen je uchovávat, nebo

b) jde o státní tajemství zvláště důležité,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Kdo z nedbalosti způsobí, že se státní tajemství stalo známým v cizině, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

§ 107a

až od 1.8.1965

§ 108

Vyzvědačství a ohrožení státního tajemství ke škodě státu světové socialistické soustavy

Kdo spáchá trestný čin vyzvědačství (§ 105) nebo ohrožení státního tajemství (§ 106 a 107) ke škodě některého ze států světové socialistické soustavy, bude potrestán tresty stanovenými v oněch ustanoveních.

§ 109

Opuštění republiky

(1) Kdo bez povolení opustí území republiky, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením.

(2) Stejně bude potrestán československý občan, který bez povolení zůstane v cizině.

(3) Kdo čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 zorganizuje, nebo kdo přes hranice převede skupinu osob nebo opětovně převádí osoby, které bez povolení opouštějí území republiky, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

§ 110

Vniknutí na území republiky

Kdo nejso československým občanem vnikne na území republiky, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 111

Porušování předpisů o mezinárodních letech

Kdo poruší předpisy o mezinárodních letech, zejména tím, že vnikne letadlem na území republiky, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem.

§ 112

Poškození zájmů republiky v cizině

Československý občan nebo obyvatel republiky bez státní příslušnosti, který poškozuje zájmy republiky tím, že rozšiřuje nebo umožňuje rozšiřovat v cizině nepravdivou zprávu o poměrech v republice, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

ODDÍL TŘETÍ

Trestné činy proti obraně vlasti

§ 113

Spolupráce s nepřitelem

Kdo za branné pohotovosti státu opatřuje nepříteli prospěch nebo ho jakkoli podporuje, bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, odnětím svobody na jeden rok až deset let.

§ 114

Válečná zrada

Československý občan, který za branné pohotovosti státu koná službu v nepřátelském vojsku nebo v nepřátelském ozbrojeném sboru, bude potrestán odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti.

§ 115

Služba v cizím vojsku

(1) Československý občan, který bez povolení koná službu ve vojsku cizí moci nebo v cizím ozbrojeném sboru, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

HLAVA DRUHÁ

Trestné činy hospodářské

ODDÍL PRVNÍ

Trestné činy proti hospodářské soustavě

§ 116

Odnětí věci hospodářskému určení

(1) Kdo zabraňuje hospodářskému využití výrobního prostředku většího hospodářského významu, který má ve vlastnictví nebo v držení, tím, že jej zničí, poškodí, učiní neupotřebitelným, zašantročí nebo zatajuje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo propadnutím věci.

(2) Stejně bude potrestán, kdo

a) způsobem uvedeným v odstavci 1 zabraňuje hospodářskému využití zásob předmětů potřeby většího rozsahu, jež má ve vlastnictví nebo v držení, nebo

b) takové zásoby hromadí.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 za branné pohotovosti státu.

§ 117

Spekulace

(1) Kdo si opatří nebo přechovává předměty potřeby ve větším rozsahu nebo předmět větší hodnoty v úmyslu je se ziskem prodat nebo směnit anebo získat jinou výhodu, nebo

kdo takovou činnost zprostředkuje,
bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin výdělečně, nebo

c) získá-li takovým činem značný prospěch.

(3) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 vážnou poruchu v zásobování, nebo

b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

§ 118

Nedovolené podnikání

(1) Kdo neoprávněně provozuje ve větším rozsahu soukromé výrobní nebo jiné výdělečné podnikání, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) používá-li k činu uvedenému v odstavci 1 jiného jako pracovní síly, nebo

b) získá-li takovým činem značný prospěch.

§ 118a

neplatil

§ 119

Neplnění úkolů při provozu soukromého hospodářství

Kdo při provozu soukromého hospodářství nesplní, byť i z nedbalosti, ve větším rozsahu úkoly vyplývající z hospodářského plánu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem.

§ 120

Zneužívání socialistického podnikání

(1) Kdo zneužije svého zaměstnání nebo jiného obdobného poměru v státní, družstevní nebo jiné socialistické organizaci tím, že ve větším rozsahu provozuje na její úkor nebo pod jejím jménem výrobní nebo jinou výdělečnou činnost k soukromému obohacení, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 značný prospěch,
- b) způsobí-li takovým činem značnou škodu, nebo
- c) naruší-li takovým činem podstatně plnění úkolu státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace.

§ 121

Poškozování spotřebitele

(1) Pracovník státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace, který sobě nebo jinému opatří prospěch většího rozsahu tím, že poškozuje spotřebitele na jakosti, množství nebo ceně zboží nebo služeb, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) zorganizuje-li čin uvedený v odstavci 1, nebo
- b) získá-li takovým činem značný prospěch.

§ 122

Ohrožení hospodářského tajemství

(1) Kdo vyzvídá hospodářské tajemství v úmyslu vyzradit je nepovoláné osobě, nebo kdo hospodářské tajemství nepovoláné osobě úmyslně vyzradí, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Stejně bude potrestán, kdo z nedbalosti způsobí, že se hospodářské tajemství stalo známým v cizině.

(3) Kdo hospodářské tajemství vyzvídá v úmyslu vyzradit je do ciziny, nebo kdo hospodářské tajemství úmyslně do ciziny vyzradí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 3 značnou škodu.

§ 123

Neoprávněné nakládání s vynálezem

(1) Kdo vynález učiněný v republice přihlásí bez souhlasu československých úřadů v cizině, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán československý občan, který poškodí zájmy republiky tím, že bez souhlasu československých úřadů dá cizinci souhlas k využití vynálezu v cizině.

§ 124

Porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou

(1) Kdo značnou měrou ohrozí obecný zájem tím, že poruší zákaz nebo omezení dovozu, vývozu nebo průvozu zboží, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nejméně se dvěma osobami, nebo

b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

bez nadpisu

§ 124a

až od 1.2.1991

§ 124b

až od 1.2.1991

§ 124c

až od 1.2.1991

bez nadpisu

§ 124d

až od 1.4.1994

§ 124e

až od 1.4.1994

§ 124f

až od 1.4.1994

ODDÍL DRUHÝ

Trestné činy proti hospodářské kázní

§ 125

Narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství

(1) Odpovědný hospodářský pracovník, který v úmyslu zajistit státní, družstevní nebo jiné socialistické organizaci nebo její složce neoprávněné výhody uvede ve výkazu nebo hlášení sloužících k řízení, plánování nebo kontrole národního hospodářství, anebo ke stanovení cen o závažných skutečnostech nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 vážnou poruchu v chodu národního hospodářství nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 126

bez nadpisu

Odpovědný pracovník, který, byť i z nedbalosti, uvede ve výkazu nebo hlášení sloužících k řízení, plánování nebo kontrole národního hospodářství o závažných skutečnostech nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

§ 127

Porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky

(1) Odpovědný hospodářský pracovník, který při hospodaření s finančními nebo hmotnými prostředky státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace v úmyslu zajistit takové organizaci nebo její složce neoprávněné výhody poruší závažným způsobem svou povinnost, zejména tím, že ve větším rozsahu neoprávněně vytváří nebo používá finanční fondy nebo rezervy anebo neoprávněně nakládá s hmotnými prostředky, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odpovědný hospodářský pracovník, který za práce vykonané ve prospěch státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace poskytne z jejich finančních nebo hmotných prostředků jinému neoprávněné nebo nepřiměřené výhody v úmyslu zajistit plnění úkolů této organizace, bude potrestán, nejde-li zejména vzhledem k nápadnému nepoměru těchto výhod k hodnotě vykonaných prací o čin přísněji trestný, odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 128

Dodávka výrobku a prací zvlášť vadné jakosti

(1) Odpovědný hospodářský pracovník, který v úmyslu zajistit státní, družstevní nebo jiné socialistické organizaci nebo její složce neoprávněné výhody dá příkaz nebo souhlas k dodání

a) zvláště vadného výrobku nebo prací, ač ví, že jich odběratel nemůže použít ke splnění svých úkolů, nebo

b) výrobku nebo prací a zatají přitom jejich podstatné vady, které jsou mu známy,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, nebo jiný zvláště závažný následek.

bez nadpisu

§ 128a

až od 1.1.1992

§ 128b

až od 1.1.1992

§ 128c

až od 1.1.1992

§ 129

Porušování povinnosti v provozu socialistické organizace

(1) Kdo úmyslně poruší nebo nesplní důležitou povinnost svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce, zejména technologickou kázeň, a způsobí tím poruchu v hospodářském provozu nebo v hospodářské činnosti státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace nebo větší škodu na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 vážnou poruchu v hospodářském provozu nebo v hospodářské činnosti státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace nebo značnou škodu na majetku, který je v socialistickém vlastnictví.

§ 130

(1) Kdo z nedbalosti poruší nebo nesplní důležitou povinnost svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce, zejména technologickou kázeň, a způsobí tím poruchu v hospodářském provozu nebo v hospodářské činnosti státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace nebo větší škodu na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 vážnou poruchu v hospodářském provozu nebo v hospodářské činnosti státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace nebo značnou škodu na majetku, který je v socialistickém vlastnictví.

Společné ustanovení

Na veřejného činitele, který při výkonu své pravomoci spáchá některý z trestných činů uvedených v § 125 až 128, anebo trestný čin uvedený v § 129, pokud je při jeho spáchání veden úmyslem uvedeným v § 125 odst. 1, nepoužije se ustanovení tohoto zákona o trestných činech veřejných činitelů nebo o vyšší trestnosti veřejných činitelů.

ODDÍL TŘETÍ

Trestné činy proti majetku v socialistickém vlastnictví

Rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví

(1) Kdo majetek, který je v socialistickém vlastnictví, rozkrádá tak, že

- a) přivlastní si věc z takového majetku tím, že se jí zmocní,
- b) přivlastní si věc z takového majetku, která mu byla svěřena, nebo
- c) ke škodě takového majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že někoho uvede v omyl nebo jeho omylu využije, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin výdělečně,
- c) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek, nebo
- d) pokusí-li se bezprostředně po činu uvedeném v odstavci 1 písm. a) uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí.

(3) Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán, jestliže činem uvedeným v odstavci 1 způsobí značnou škodu a

- a) k takovému činu zneužije svého postavení veřejného činitele, nebo
- b) takový čin zorganizuje.

(4) Stejně jako v odstavci 3 bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

Neoprávněné užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví

(1) Kdo se zmocní věci větší hodnoty z majetku, který je v socialistickém vlastnictví, v úmyslu jí přechodně užívat, nebo

- kdo neoprávněně takové věci, která mu byla svěřena, přechodně užívá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 134

Podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví

(1) Kdo ukryje anebo na sebe nebo jiného převede

a) věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou, ač ví, že jde o věc z majetku, který je v socialistickém vlastnictví, nebo

b) to, co za takovou věc bylo opatřeno,

bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán,

a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 značný prospěch, nebo

b) spáchá-li takový čin výdělečně.

(3) Kdo ukryje anebo na sebe nebo jiného převede z nedbalosti věc větší hodnoty, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou ke škodě majetku, který je v socialistickém vlastnictví, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 135

Zatajení věci z majetku v socialistickém vlastnictví

(1) Kdo si přivlastní věc, která se dostala do jeho moci nálezem, omylem nebo jinak bez přivolení osoby oprávněné, ač ví, že jde o věc z majetku, který je v socialistickém vlastnictví, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 značný prospěch.

Poškozování majetku v socialistickém vlastnictví

§ 136

(1) Kdo na majetku, který je v socialistickém vlastnictví, způsobí úmyslně škodu zejména tím, že

a) věc z takového majetku zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou, nebo

b) nekalým jednáním zmaří uplatnění, vymáhání nebo uspokojení pohledávky proti dlužníku, který není socialistickou organizací,

bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek, nebo

b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 písm. a) na věci, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů.

§ 137

(1) Kdo porušením důležité povinnosti uložené mu podle zákona nebo jednáním svědčícím o neodpovědném postoji k majetku, který je v socialistickém vlastnictví, způsobí z nedbalosti na takovém majetku větší škodu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu.

§ 138

Pletichy proti sociálnímu zabezpečení a nemocenskému pojištění

Kdo se v úmyslu získat neoprávněně dávky nebo jiné výhody plynoucí ze sociálního zabezpečení (pojištění, zaopatření) nebo z nemocenského pojištění (péče) dopustí pletich tím, že se poškodí na zdraví, padělá listinu, uvede nepravdivé okolnosti nebo použije jiného úskoku, bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 139

Společné ustanovení

Ochrana podle ustanovení tohoto oddílu se poskytuje též majetku, který je dotován ze státních prostředků, a věcem, které jsou v opatrování socialistické organizace nebo státního orgánu.

ODDÍL ČTVRTÝ

Trestné činy proti měně a trestné činy daňové

§ 140

Padělání a pozměňování peněz

(1) Kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, nebo kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé, bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let.

(2) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo

b) spáchá-li takový čin ve značném rozsahu.

§ 141

Udávání padělaných a pozměněných peněz

Kdo padělané nebo pozměněné peníze, jimiž mu bylo placeno jako pravými, udá jako pravé, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

§ 142

Výroba a držení padělatelského náčiní

(1) Kdo vyrobí, sobě nebo někomu jinému opatří anebo přechovává nástroj nebo jiný předmět způsobilý k padělání nebo pozměňování peněz, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 při výkonu svého povolání.

§ 143

Společné ustanovení

Ochrana podle § 140 až 142 se poskytuje též penězům cizozemským, jakož i tuzemským a cizozemským cenným papírům hromadně vydaným, které znějí na majitele nebo jsou rubopisem převoditelné, a šekům.

§ 144

Ohrožování oběhu tuzemských peněz

(1) Kdo neoprávněně vyrobí nebo vydá náhražky tuzemských peněz, nebo kdo takové náhražky neoprávněně dává do oběhu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo

- a) bez zákonného důvodu odmítá tuzemské peníze,
- b) bez hospodářské potřeby shromažďuje drobné tuzemské peníze, nebo
- c) poškozují tuzemské peníze.

§ 145

Padělání a pozměňování známek

(1) Kdo padělá nebo pozmění poštovní nebo kolkové známky v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch, nebo kdo takové známky úmyslně uvádí do oběhu nebo jich užije jako pravých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve značném rozsahu, nebo
- b) získá-li takovým činem značný prospěch.

§ 145a

neplatil

Ohrožení devizového hospodářství

§ 146

bez nadpisu

(1) Kdo způsobí devizovému hospodářství větší škodu tím, že jedná proti předpisům o devizovém hospodářství, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo

b) spáchá-li takový čin proto, že porušil povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce.

§ 147

bez nadpisu

(1) Kdo při prodeji cizozemských peněz nebo platebních dokumentů znějících na cizí měnu uvede nepravdivé údaje a získá tím pro sebe nebo jiného neoprávněně výhodu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v úmyslu způsobit devizovému hospodářství větší škodu dosáhne na základě nepravdivého nebo neúplného údaje pro sebe nebo jiného povolení nebo dokladu potřebného podle devizových předpisů.

§ 147a

neplatil

§ 148

Zkrácení daně

(1) Kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, poplatek nebo jinou jim podobnou dávku, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nejméně se dvěma osobami,

b) poruší-li k usnadnění takového činu úřední uzávěru, nebo

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

§ 148a

neplatil

§ 148b

neplatil

ODDÍL PÁTÝ

Trestné činy proti předpisům o nekalé soutěži, ochranných známkách, chráněných vzorech a vynálezech a proti autorskému právu

§ 149

Nekalá soutěž

Kdo jednáním, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, vážně ohrozí chod nebo rozvoj podniku soutěžitele, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 150

Porušování práv k ochranné známce a chráněnému vzoru

(1) Kdo uvede do oběhu výrobky neoprávněně označované ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou snadno s ní zaměnitelnou, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Stejně bude potrestán, kdo uvede do oběhu nebo pro dosažení hospodářského prospěchu zhotoví výrobky podle chráněného vzoru, k jehož užívání přísluší výhradní právo jinému, nebo podle vzoru snadno s ním zaměnitelného.

§ 151

Porušování práv k vynálezu

Kdo zasáhne do práv k chráněnému vynálezu jednáním, ke kterému není oprávněn, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 152

Porušování autorského práva

Kdo s dílem, které je předmětem autorského práva, neoprávněně naloží způsobem, který přísluší autoru, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

HLAVA TŘETÍ

Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných

ODDÍL PRVNÍ

Trestné činy proti výkonu pravomoci státního orgánu a orgánu společenské organizace a veřejného činitele

Útok na státní orgán a orgán společenské organizace

§ 153

(1) Kdo užije násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci národního výboru, soudu nebo jiného státního orgánu nebo orgánu společenské organizace, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, nebo

b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu nebo jiný zvlášť závažný následek.

(3) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 154

(1) Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu

a) v úmyslu působit na výkon pravomoci státního orgánu nebo orgánu společenské organizace, nebo

b) pro výkon pravomoci státního orgánu nebo orgánu společenské organizace, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

(2) Kdo hrubě urazí nebo pomluví státní orgán nebo orgán společenské organizace při výkonu jeho pravomoci nebo pro tento výkon, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

Útok na veřejného činitele

§ 155

(1) Kdo užije násilí

a) v úmyslu působit na výkon pravomoci veřejného činitele, nebo

b) pro výkon pravomoci veřejného činitele, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 se zbraní,

b) ublíží-li takovým činem jinému na zdraví, nebo

c) způsobí-li takovým činem větší škodu.

(3) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 156

(1) Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu

a) v úmyslu působit na výkon pravomoci veřejného činitele, nebo

b) pro výkon pravomoci veřejného činitele, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

(2) Kdo hrubě urazí nebo pomluví veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci nebo pro tento výkon, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 156a

až od 1.8.1965

§ 157

Společné ustanovení

Ochrana podle § 155 a 156 se poskytuje též osobě, která vystoupila na podporu nebo na ochranu veřejného činitele.

ODDÍL DRUHÝ

Trestné činy veřejných činitelů

§ 158

Zneužívání pravomoci veřejného činitele

(1) Veřejný činitel, který v úmyslu způsobit jinému škodu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch

a) vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím zákonu,

b) překročí svou pravomoc, nebo

c) nesplní povinnost vyplývající z jeho pravomoci,

bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) opatří-li činem uvedeným v odstavci 1 sobě nebo jinému značný prospěch,

b) způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti socialistické organizace, nebo

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

(3) Odnětím svobody na pět let až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin

uvedený v odstavci 1 jako voják za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

§ 159

Maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti

(1) Veřejný činitel, který při výkonu své pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 vážnou poruchu v činnosti socialistické organizace, nebo

b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek

(3) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako voják za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

ODDÍL TŘETÍ

Úplatkářství

§ 160

Přijímání úplatku

(1) Kdo v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu přijme nebo si dá slíbit úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Kdo za okolností uvedených v odstavci 1 úplatek žádá, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako veřejný činitel.

§ 161

Podplácení

(1) Kdo jinému v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 vůči veřejnému činiteli.

§ 162

Nepřímé úplatkářství

(1) Kdo žádá nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci veřejného činitele, nebo za to, že tak již učinil, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Kdo z důvodu uvedeného v odstavci 1 jinému poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

§ 162a

neplatil

§ 163

Zvláštní ustanovení o účinné lítosti

Trestnost podplácení (§ 161) a nepřímého úplatkářství (§ 162) zaniká, jestliže pachatel úplatek poskytl nebo slíbil jen proto, že byl o to požádán, a učinil o tom dobrovolně bez odkladu oznámení prokurátoru nebo bezpečnostnímu orgánu.

nadpis neplatil

§ 163a

neplatil

§ 163b

neplatil

§ 163c

neplatil

ODDÍL ČTVRTÝ

Některé formy trestné součinnosti

§ 164

Podněcování

Kdo veřejně podněcuje k trestnému činu nebo k hromadnému neplnění důležité povinnosti uložené podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

§ 165

Schvalování trestného činu

(1) Kdo veřejně schvaluje trestný čin nebo kdo veřejně vychvaluje pro trestný čin jeho pachatele, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v úmyslu projevit s trestným činem souhlas

a) pachatele nebo osobu jemu blízkou odmění nebo odškodní za trest, nebo

b) na takovou odměnu nebo odškodnění sbírá.

§ 166

Nadržování

(1) Kdo pachateli trestného činu pomáhá v úmyslu umožnit mu, aby unikl trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, pomáhá-li však takto pachateli trestného činu, na který tento zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

(2) Kdo spáchá čin uvedený v odstavci 1 ve prospěch osoby sobě blízké, není trestný, ledaže by tak učinil v úmyslu

a) pomoci osobě, která spáchala trestný čin vlastizrady (§ 91), rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93 a 94), záškodnictví (§ 95 a 96), sabotáže (§ 97), vyzvědačství (§ 105), nebo některý obdobný trestný čin proti státu světové socialistické soustavy nebo trestný čin genocidia (§ 259), nebo

b) opatřit sobě nebo jinému majetkový prospěch.

§ 167

Nepřekážení trestného činu

(1) Kdo se hodnověrným způsobem doví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin vlastizrady (§ 91), rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93 a 94), záškodnictví (§ 95 a 96), sabotáže (§ 97), podvracení republiky (§

98), vyzvědačství (§ 105), ohrožení státního tajemství podle § 106 nebo některý obdobný trestný čin proti státu světové socialistické soustavy, dále trestný čin válečné zrahy (§ 114), rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 3, 4, padělání a pozměňování peněz (§ 140), zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 3, obecného ohrožení podle § 179, vraždy (§ 219), loupeže (§ 234), znásilnění (§ 241), pohlavního zneužívání podle § 242, genocidia (§ 259), používání zakázaného bojového prostředku (§ 262), válečné krutosti (§ 263), plenění v prostoru válečných operací (§ 264), neuposlechnutí rozkazu podle § 273 odst. 2 písm. a), zprotivení a donucení k porušení vojenské povinnosti podle § 275 odst. 2 písm. a), zběhnutí (§ 282), zběhnutí do ciziny (§ 283) nebo ohrožení politického a morálního stavu jednotky podle § 288 odst. 2, a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, stanoví-li tento zákon na některý z těchto trestných činů trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

(2) Kdo spáchá čin uvedený v odstavci 1, není trestný, nemohl-li trestný čin překazit bez značných nesnází nebo aniž by sebe nebo osobu blízkou uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo trestního stíhání. Uvedení osoby blízké v nebezpečí trestního stíhání však nezabavuje pachatele trestnosti, týká-li se nepřekazení trestného činu vlastizrady (§ 91), rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93 a 94), záškodnictví (§ 95 a 96), sabotáže (§ 97), vyzvědačství (§ 105), ohrožení státního tajemství podle § 106 nebo některého obdobného trestného činu proti státu světové socialistické soustavy nebo genocidia (§ 259).

(3) Překazit trestný čin lze i jeho včasným oznámením prokurátoru nebo bezpečnostnímu orgánu; voják může místo toho učinit oznámení veliteli nebo náčelníku.

§ 168

Neoznámení trestného činu

(1) Kdo se hodnověrným způsobem doví, že jiný spáchal trestný čin vlastizrady (§ 91), rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93 a 94), záškodnictví (§ 95 a 96), sabotáže (§ 97), vyzvědačství (§ 105), ohrožení státního tajemství (§ 106 a 107) nebo některý obdobný trestný čin proti státu světové socialistické soustavy, dále trestný čin padělání a pozměňování peněz (§ 140), obecného ohrožení podle § 179, vraždy (§ 219), genocidia (§ 259) nebo používání zakázaného bojového prostředku (§ 262), a takový trestný čin neoznámí bez odkladu prokurátoru nebo bezpečnostnímu orgánu nebo místo toho, jde-li o vojáka, veliteli nebo náčelníku, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta; stanoví-li tento zákon na některý z těchto trestných činů trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

(2) Kdo spáchá čin uvedený v odstavci 1, není trestný, nemohl-li oznámení učinit, aniž by sebe nebo osobu blízkou uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo trestního stíhání. Uvedení osoby blízké v nebezpečí trestního stíhání však nezabavuje pachatele trestnosti, týká-li se neoznámení trestného činu vlastizrady (§ 91), rozvracení republiky (§ 92), teroru (§ 93 a 94), záškodnictví (§ 95 a 96), sabotáže (§ 97), vyzvědačství (§ 105), ohrožení státního tajemství (§ 106 a 107) nebo některého obdobného trestného činu proti státu světové socialistické soustavy nebo genocidia (§ 259).

ODDÍL PÁTÝ

Jiná rušení činnosti státního orgánu a orgánu společenské organizace

Maření a ohrožování činnosti státního orgánu a orgánu společenské organizace

§ 169

(1) Kdo poruší nebo nesplní důležitou povinnost svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce v úmyslu zmařit nebo podstatně ztížit splnění důležitého úkolu národního výboru, soudu nebo jiného státního orgánu nebo orgánu společenské organizace, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 vážnou poruchu v činnosti národního výboru, soudu nebo jiného státního orgánu nebo orgánu společenské organizace nebo jiný zvlášť závažný následek

(3) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako voják za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

§ 169a

neplatil

§ 169b

neplatil

§ 170

(1) Kdo z nedbalosti poruší nebo nesplní důležitou povinnost svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce a tím způsobí vážnou poruchu v činnosti národního výboru, soudu, nebo jiného státního orgánu nebo orgánu společenské organizace nebo jiný zvlášť závažný následek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako voják za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

§ 170a

neplatil

§ 171

Maření výkonu úředního rozhodnutí

Kdo zmaří nebo podstatně ztíží výkon rozhodnutí národního výboru, soudu nebo jiného státního orgánu nebo orgánu společenské organizace tím, že

a) zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou, zatají, zcizí nebo odstraní věc, které se takové rozhodnutí týká,

b) uprchne strážní, z vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo

c) dopustí se závažného jednání, aby zmařil účel vazby nebo trestu,

bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

nadpis neplatil

§ 171a

neplatil

§ 171b

neplatil

§ 171c

neplatil

§ 171d

neplatil

§ 171e

neplatil

§ 172

Vzpouora věžňů

(1) Kdo se zúčastní vzepření skupiny věžňů dozorčímú orgánu, jeho rozkazu nebo věžeňskému řádu, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, zorganizuje-li čin uvedený v odstavci 1.

§ 173

Ohrožení služebního tajemství

(1) Kdo vyzvídá služební tajemství v úmyslu vyzradit je nepovolané osobě, nebo kdo služební tajemství nepovolané osobě úmyslně vyzradí, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Stejně bude potrestán, kdo z nedbalosti způsobí, že se služební tajemství stalo známým v cizině.

(3) Kdo služební tajemství vyzvídá v úmyslu vyzradit je do ciziny, nebo kdo služební tajemství úmyslně do ciziny vyzradí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 174

Křivé obvinění

(1) Kdo jiného lživě obviní z trestného činu v úmyslu přivodit jeho trestní stíhání, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 175

Křivá výpověď

(1) Kdo jako svědek, znalec nebo tlumočník před soudem, prokurátorem nebo vyšetřovacím orgánem, pokud koná vyšetřování podle trestního řádu, anebo před státním notářem, pokud vykonává rozhodovací činnost, a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, nebo

b) takovou okolnost zamlčí,

bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 175a

neplatil

§ 175b

neplatil

§ 176

Padělání a pozměňování veřejné listiny

(1) Kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně změní její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo

kdo užije takové listiny jako pravé, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 176a

neplatil

§ 177

Maření příprav a průběhu voleb

Kdo jinému násilím nebo lstí brání ve výkonu volebního práva, nebo kdo jinak hrubým způsobem maří přípravy nebo průběh voleb do zastupitelského sboru nebo voleb soudců, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 178

Maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi

Kdo v úmyslu mařit nebo ztěžovat výkon státního dozoru nad církví nebo náboženskou společností poruší ustanovení zákona o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

§ 178a

neplatil

HLAVA ČTVRTÁ

Trestné činy obecně nebezpečné

Obecné ohrožení

§ 179

(1) Kdo úmyslně vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání (obecné nebezpečí), nebo

kdo obecné nebezpečí zvýší anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin opětovně v krátké době, nebo

c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví více osob, škodu velkého rozsahu nebo jiný zvlášť závažný následek.

(3) Odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt, nebo

b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

§ 180

(1) Kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší obecné nebezpečí anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nebo smrt,

b) spáchá-li takový čin proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, nebo

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 2 písm. b)

a) škodu velkého rozsahu, nebo

b) těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

(4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 2 písm. b) těžkou újmu na zdraví nebo smrt více osob.

Nadpis až od 1.7.1973

§ 180a

až od 1.7.1973

§ 180b

až od 1.7.1973

§ 180c

neplatil

§ 180d

neplatil

§ 181

Porušování povinnosti při hrozivé tísni

Kdo zmaří nebo ztíží odvrácení nebo zmírnění hrozivé tísně, která přímo postihuje větší skupinu osob, tím, že bez závažného důvodu

a) odepře pomoc, která je mu podle zákona uložena nebo k níž se zavázal, nebo

b) zmaří poskytnutí takové pomoci jinou osobou,

bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

neplatil

§ 181a

neplatil

§ 181b

neplatil

§ 181c

neplatil

§ 181d

neplatil

§ 181e

neplatil

nadpis neplatil

§ 181f

neplatil

§ 181g

neplatil

§ 181h

neplatil

Poškozování a ohrožování provozu obecně prospěšného zařízení

§ 182

(1) Kdo úmyslně ohrozí provoz

- a) veřejného telekomunikačního zařízení, pošty nebo zařízení pro hromadnou veřejnou dopravu,
  - b) podmořského kabelu nebo podmořského potrubí,
  - c) zařízení energetického nebo vodárenského,
  - d) veřejného ochranného zařízení proti požáru, povodni nebo jiné živelní pohromě,
  - e) obranného nebo ochranného zařízení proti leteckým a jiným podobným útokům nebo jejich následkům, nebo
  - f) podobného obecně prospěšného zařízení,
- bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 poruchu provozu obecně prospěšného zařízení, nebo
- b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

§ 183

Kdo úmyslně zničí nebo učiní neupotřebitelnou zřetelně označenou značku bodu státní triangulace , bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 184

Kdo z nedbalosti ohrozí provoz obecně prospěšného zařízení (§ 182 odst. 1), bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 185

Nedovolené ozbrojování

(1) Kdo bez povolení

- a) sobě nebo jinému opatří nebo přechovává zbraň hromadně účinnou nebo součástky, jichž je k užití takové zbraně nezbytně třeba, nebo
- b) hromadí, vyrábí anebo sobě nebo jinému opatřuje zbraně, střelivo nebo výbušiny, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

- (2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve větším rozsahu, nebo
  - b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

§ 185a

neplatil

§ 186

Nedovolený provoz a držení vysílací stanice

(1) Kdo bez povolení vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává vysílací stanici nebo soubor podstatných součástí určených k sestavení takové stanice, nebo kdo takové stanice bez povolení používá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

Nedovolená výroba a držení omamných prostředků a jedů

§ 187

(1) Kdo bez povolení vyrobí, doveze, vyveze, jinému opatří nebo přechovává omamné prostředky nebo jedy, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

- b) získá-li takovým činem značný prospěch, nebo

- c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví více osob nebo smrt.

§ 187a

neplatil

§ 188

Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává předmět způsobitý k nedovolené výrobě omamných prostředků nebo jedů, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

§ 188a

až od 1.7.1990

Šíření nakažlivé choroby

§ 189

Kdo úmyslně způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením.

§ 190

Kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 191

(1) Kdo způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé choroby domácích nebo jiných hospodářsky důležitých zvířat, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 rozšíření takové choroby.

§ 192

(1) Kdo způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé choroby nebo škůdce užitkových rostlin, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 rozšíření takové choroby nebo takového škůdce.

Ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými potřebami

§ 193

(1) Kdo má na prodej, vyrobí anebo sobě nebo jinému opatří úmyslně potraviny nebo jiné předměty, jejichž požití nebo užití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví více osob nebo smrt.

§ 194

Kdo má na prodej, vyrobí anebo sobě nebo jinému opatří z nedbalosti potraviny nebo jiné předměty, jejichž požití nebo užití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

§ 194a

až od 27.12.1962

§ 195

Společné ustanovení

Vyhláškou ministra spravedlnosti bude určeno, co se považuje za omamné prostředky a jedy ve smyslu § 187 a 188, které choroby se považují za nakažlivé ve smyslu § 189 až 192 a na které škůdce se vztahuje ustanovení § 192.

HLAVA PÁTÁ

Trestné činy hrubě narušující občanské soužití

Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci

§ 196

(1) Kdo skupině obyvatelů vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

(2) Kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu proto, že jsou stoupecmi socialistického společenského a státního zřízení, pro jejich národnost, rasu, vyznání nebo proto, že jsou bez vyznání, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

§ 197

Kdo v úmyslu odstrašit jiného od aktivní účasti na plnění úkolů socialistické společnosti

a) užije násilí proti skupině obyvatelů nebo proti jednotlivci, nebo

b) vyhrožuje skupině obyvatelů nebo jednotlivci usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu,

bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 197a

až od 1.8.1965

§ 197b

až od 29.3.1990

§ 198

Hanobení národa, rasy a přesvědčení

Kdo veřejně a pohoršlivým způsobem hanobí

a) některý národ, jeho jazyk nebo některou rasu, nebo

b) skupinu obyvatelů republiky proto, že jsou stoupecmi socialistického společenského a státního zřízení, pro jejich vyznání nebo proto, že jsou bez vyznání,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

§ 198a

až od 1.1.1992

Šíření poplašné zprávy

§ 199

Kdo úmyslně způsobí nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, která je nepravdivá, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 200

Kdo za branné pohotovosti státu způsobí, byť i z nedbalosti, nebezpečí vážného znepokojení, malomyslnosti nebo poráženecké nálady alespoň u části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 201

Opilství

Kdo poté, co požil alkoholického nápoje, vykonává zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

§ 201a

až od 1.1.1992

§ 202

Výtržnictví

(1) Kdo se ze zjevné neúcty vůči společnosti dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny.

§ 202a

neplatil

§ 203

Příživnictví

Kdo se soustavně vyhýbá poctivé práci a opatřuje si prostředky k obživě prostitucí, hazardní hrou nebo jiným nekalým způsobem, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 204

Kuplířství

Kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 205

Ohrožování mravnosti

(1) Kdo uvádí do oběhu nebo činí veřejně přístupnými tiskovinu, film, vyobrazení nebo jiný předmět, které ohrožují mravnost, nebo

kdo takový předmět za tím účelem vyrobí nebo přechovává, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve značném rozsahu,
- b) ohrozí-li takovým činem mravnost osoby mladší než osmnáct let, nebo
- c) spáchá-li takový čin výdělečně.

§ 206

Pomluva

Kdo o jiném sdělí údaj, o němž ví, že je nepravdivý a způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, a tím

- a) poškodí ho v zaměstnání
  - b) naruší jeho rodinné vztahy, nebo
  - c) způsobí mu jinou vážnou újmu,
- bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

Neposkytnutí pomoci

§ 207

(1) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením.

(2) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

§ 208

Řidič dopravního prostředku, který po dopravní nehodě, na níž měl účast, neposkytne osobě, která při nehodě utrpěla újmu na zdraví, potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

§ 209

Poškozování cizích práv

(1) Kdo jinému způsobí vážnou újmu na právech tím, že

- a) uvede někoho v omyl, nebo

b) využije něčího omylu,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, vydává-li se při činu uvedeném v odstavci 1 za veřejného činitele.

§ 209a

neplatil

§ 209b

neplatil

HLAVA ŠESTÁ

Trestné činy proti rodině a mládeži

§ 210

Dvojí manželství

(1) Kdo za trvání svého manželství uzavře manželství jiné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Stejně bude potrestán, kdo uzavře manželství s osobou, která již je v manželství jiném.

§ 211

Porušování zákona o právu rodinném

Kdo při výkonu své duchovenské činnosti nebo podobné náboženské funkce poruší, byť i z nedbalosti, ustanovení zákona o právu rodinném, zejména tím, že vykoná náboženský sňatkový obřad s osobami, které spolu neuzavřely manželství, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 212

Opuštění dítěte

(1) Kdo opustí dítě, o které má povinnost pečovat a které si samo nemůže opatřit pomoc, a vystaví je tím nebezpečí smrti nebo ublížení na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

§ 213

Zanedbání povinné výživy

(1) Kdo neplní, byť i z nedbalosti, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Kdo se úmyslně vyhýbá plnění své zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného, bude

potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, vydá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 oprávněnou osobu nebezpečí nouze.

§ 214

Zvláštní ustanovení o účinné lítosti

Trestnost zanedbání povinné výživy (§ 213) zaniká, jestliže trestný čin neměl trvale nepříznivých následků a pachatel svou povinnost dodatečně splnil dříve, než soud prvního stupně počal vyhlášovat rozsudek.

§ 215

Týrání svěřené osoby

Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 215a

neplatil

§ 216

Únos

(1) Kdo osobu mladší než patnáct let nebo osobu stíženou duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinutou odejme z opatrování toho, kdo má podle zákona nebo podle úředního rozhodnutí povinnost o ni pečovat, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v úmyslu opatřit sobě nebo jinému majetkový prospěch, nebo

b) ohrozí-li takovým činem mravní vývoj unesené osoby nebo způsobí-li takovým činem jiný zvlášť závažný následek.

§ 216a

neplatil

§ 216b

neplatil

§ 217

Ohrožování mravní výchovy mládeže

Kdo vydá, byť i z nedbalosti, osobu mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí, tím, že
a) umožní jí vést zahálčivý nebo nemravný život, nebo

b) svádí ji k zahálčivému nebo nemravnému životu,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 217a

neplatil

§ 217b

neplatil

§ 218

Podávání alkoholických nápojů mládeži

Kdo soustavně podává osobám mladším než osmnáct let alkoholické nápoje v takové míře, že tím ohrožuje jejich zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 218a

neplatil

§ 218b

neplatil

HLAVA SEDMÁ

Trestné činy proti životu a zdraví

§ 219

Vražda

Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti.

§ 220

Vražda novorozeného dítěte matkou

Matka, která v rozrušení způsobeném porodem úmyslně usmrtí své novorozené dítě při porodu nebo hned po něm, bude potrestána odnětím svobody na tři léta až osm let.

Ublížení na zdraví

§ 221

(1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi pro výkon jejich povinnosti, nebo

b) spáchá-li takový čin na jiném proto, že je stoupencem socialistického společenského a státního zřízení, pro jeho národnost, rasu, vyznání nebo proto, že je bez vyznání.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 222

(1) Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 223

(1) Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

§ 224

(1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

(3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt více osob proto, že hrubě porušil předpisy o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické předpisy, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

§ 225

Rvačka

(1) Kdo úmyslně ohrozí život nebo zdraví jiného tím, že se zúčastní rvačky, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, je-li při činu uvedeném v odstavci 1 jinému způsobena těžká újma na zdraví nebo smrt.

§ 226

Ohrožování pohlavní nemocí

Kdo jiného vydá, byť i z nedbalosti, nebezpečí pohlavní nákazy, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením.

Nedovolené přerušení těhotenství

§ 227

(1) Kdo těhotné ženě pomáhá nebo ji svede k tomu, aby

a) své těhotenství sama uměle přerušila, nebo

b) jiného požádala nebo jinému dovolila, aby jí bylo těhotenství uměle přerušeno jinak než způsobem přípustným podle zákonných předpisů o umělém přerušení těhotenství, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

§ 228

(1) Kdo se souhlasem těhotné ženy uměle přeruší její těhotenství jinak než způsobem přípustným podle zákonných předpisů o umělém přerušení těhotenství, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 výdělečně, nebo

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

(3) Stejně jako v odstavci 2 bude potrestán, kdo bez souhlasu těhotné ženy uměle přeruší její těhotenství.

(4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 3 smrt.

§ 229

Těhotná žena, která své těhotenství sama uměle přeruší nebo jiného o to požádá nebo mu to dovolí, není pro takový čin trestná, a to ani podle ustanovení o návodci a pomocníkovi.

§ 230

Účast na sebevraždě

(1) Kdo jiného pohne k sebevraždě nebo jinému k sebevraždě pomáhá, bude potrestán, došlo-li alespoň k pokusu sebevraždy, odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě mladší než osmnáct let, na těhotné ženě nebo na osobě stíženě duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinuté.

HLAVA OSMÁ

Trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti

ODDÍL PRVNÍ

Trestné činy proti svobodě

§ 231

Omezování osobní svobody

(1) Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody až na tři léta nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v úmyslu usnadnit jiný trestný čin.

(3) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, smrt nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 232

Zbavení osobní svobody

(1) Kdo jiného zbaví osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, smrt nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 232a

neplatil

§ 233

Zavlečení do ciziny

(1) Kdo jiného zavleče do ciziny, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin na osobě mladší než patnáct let nebo na osobě stíženě duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinuté, nebo

c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, smrt nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 234

Loupež

(1) Kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo značnou škodu.

(3) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 234a

až od 1.7.1990

§ 235

Vydírání

(1) Kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 se zbraní nebo výdělečně, nebo

b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 236

Omezování svobody vyznání

Kdo násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy
a) nutí jiného k účasti na náboženském úkonu,

b) zdržuje jiného bez oprávnění od takové účasti, nebo

c) jinému v užívání svobody vyznání jinak brání,
bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

§ 237

Útisk

Kdo jiného nutí, zneužívaje jeho tísně nebo závislosti, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením.

§ 238

Porušování domovní svobody

(1) Kdo vnikne do domu nebo do bytu jiného tím, že užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí, kdo tam neoprávněně vnikne v úmyslu vykonat násilí, nebo

kdo tam neoprávněně setrvá v úmyslu vykonat násilí,
bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 se zbraní, nebo

b) spáchá-li takový čin nejméně se dvěma osobami.

§ 238a

až od 1.7.1990

Porušování tajemství dopravovaných zpráv

§ 239

(1) Kdo úmyslně poruší tajemství

a) uzavřeného listu nebo jiné písemnosti, zasílaných poštou nebo jiným dopravním zařízením, nebo

b) zprávy podávané telefonem, telegrafem nebo jiným takovým veřejným zařízením, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením.

(2) Pracovník poštovní, telegrafní nebo telefonní služby, který

a) spáchá čin uvedený v odstavci 1,

b) jinému úmyslně umožní spáchat takový čin, nebo

c) pozmění nebo potlačí písemnost dopravovanou poštou nebo jiným dopravním zařízením anebo zprávu podanou telefonicky, telegraficky nebo jiným podobným způsobem, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

§ 240

(1) Kdo v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch

a) prozradí tajemství, o němž se dozvěděl z písemnosti, telegramu nebo telefonního hovoru, které nebyly určeny jemu, nebo

b) takového tajemství využije,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

(2) Pracovník poštovní, telegrafní nebo telefonní služby, který

a) spáchá čin uvedený v odstavci 1, nebo

b) jinému úmyslně umožní spáchat takový čin,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

ODDÍL DRUHÝ

Trestné činy proti lidské důstojnosti

§ 241

Znásilnění

(1) Kdo násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí donutí ženu k souloži, nebo kdo k takovému činu zneužije její bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, nebo

b) spáchá-li takový čin na ženě mladší než patnáct let.

(3) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

Pohlavní zneužívání

§ 242

(1) Kdo vykoná soulož s osobou mladší než patnáct let nebo kdo takové osoby jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě svěřené jeho doзору, zneužívaje její závislosti.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 243

Kdo zneužívaje závislosti osoby mladší než osmnáct let nebo osoby svěřené jeho doзору, přiměje ji k mimomanželské souloži, nebo

kdo takové osoby, zneužívaje její závislosti, jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 244

Pohlavní styk s osobou téhož pohlaví

(1) Kdo se po dovršení osmnáctého roku svého věku pohlavně stýká s osobou téhož pohlaví mladší než osmnáct let, nebo

kdo se pohlavně stýká s osobou téhož pohlaví, zneužívaje její závislosti, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo

a) za pohlavní styk s osobou téhož pohlaví přijme nebo poskytne úplatu, nebo

b) pohlavním stykem s osobou téhož pohlaví budí veřejné pohoršení.

§ 245

Soulož mezi příbuznými

Kdo vykoná soulož s příbuzným v pokolení přímém nebo se sourozencem, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 246

Obchodování se ženami

(1) Kdo do ciziny zláká, najme nebo dopraví ženu v úmyslu, aby jí tam bylo užito k pohlavnímu styku s jiným, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

- (2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
  - b) spáchá-li takový čin na ženě mladší než osmnáct let, nebo
  - c) spáchá-li takový čin v úmyslu, aby ženy bylo užito k prostituci.

HLAVA DEVÁTÁ

Trestné činy proti majetku

§ 247

Krádež

(1) Kdo si přivlastní cizí věc tím, že se jí zmocní, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

- (2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
  - b) spáchá-li takový čin výdělečně,
  - c) pokusí-li se bezprostředně po takovém činu uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí, nebo
  - d) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 248

Zpronevěra

(1) Kdo si přivlastní věc, která mu byla svěřena, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

- (2) Odnětím svobody na dvě až osm let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako osoba, která má výslovně uloženu povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo
  - b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 249

Neoprávněné užívání cizí věci

(1) Kdo se zmocní cizí věci větší hodnoty v úmyslu jí přechodně užívat, nebo kdo neoprávněně cizí věci větší hodnoty, která mu byla svěřena, přechodně užívá bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 249a

neplatil

§ 249b

neplatil

§ 250

Podvod

(1) Kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že

a) uvede někoho v omyl, nebo

b) využije něčího omylu,

bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 výdělečně, nebo

b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 250a

až od 1.1.1992

§ 250b

neplatil

§ 250c

veden jako § 250a

Podílnictví

§ 251

(1) Kdo ukryje anebo na sebe nebo jiného převede

a) věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou, nebo

b) to, co za takovou věc bylo opatřeno,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 výdělečně, nebo

b) získá-li takovým činem značný prospěch.

§ 251a

až od 1.1.1992

§ 252

Kdo ukryje anebo na sebe nebo jiného převede z nedbalosti věc větší hodnoty, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

§ 252a

neplatil

§ 253

Lichva

(1) Kdo zneužívá něčí tísně, nezkušenosti nebo rozumové slabosti nebo něčího rozrušení, dá sobě nebo jinému poskytnout nebo slíbit plnění, jehož hodnota je k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru, nebo kdo takovou pohledávku uplatní nebo v úmyslu uplatnit ji na sebe převede, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 výdělečně.

§ 254

Zatajení věci

(1) Kdo si přivlastní cizí věc, která se dostala do jeho moci nálezem, omylem nebo jinak bez přivolení osoby oprávněné, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 značný prospěch.

bez nadpisu

§ 255

Porušování povinnosti při správě cizího majetku

(1) Kdo jinému způsobí škodu tím, že poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatřovat nebo spravovat cizí majetek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako osoba, která má výslovně uloženu povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo

b) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

§ 255a

neplatil

§ 256

Poškozování věřitele

(1) Kdo i jen částečně zmaří uspokojení svého věřitele tím, že

a) zničí, poškodí, zatají, zcizí nebo odstraní část svého majetku, nebo

b) předstírá nebo uzná neexistující právo nebo závazek,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo i jen částečně zmaří uspokojení věřitele jiné osoby tím, že

a) zničí, poškodí, zatají, zcizí nebo odstraní část majetku dlužníka, nebo

b) k majetku dlužníka uplatní neexistující právo nebo pohledávku.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu.

§ 256a

až od 1.1.1992

§ 256b

až od 1.1.1992

§ 256c

neplatil

§ 257

Poškozování cizí věci

(1) Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc vyšší hodnoty, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na věci svědka, znalce nebo tlumočníka pro výkon jejich povinnosti,

b) způsobí-li takovým činem značnou škodu, nebo

c) spáchá-li takový čin na věci, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů.

§ 257a

až od 1.1.1992

§ 257b

neplatil

§ 258

Zneužívání vlastnictví

Kdo poškodí důležitý kulturní nebo jiný důležitý obecný zájem tím, že zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou nebo zašantročí vlastní věc, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

HLAVA DESÁTÁ

Trestné činy proti lidskosti

§ 259

Genocidium

(1) Kdo v úmyslu zničit úplně nebo částečně některou národní, etnickou, rasovou nebo náboženskou skupinu

a) uvede příslušníky takové skupiny do takových životních podmínek, které mají přivodit jejich úplné nebo částečné fyzické zničení,

b) provede opatření směřující k tomu, aby se v takové skupině bránilo rození dětí,

c) násilně převádí děti z jedné takové skupiny do druhé, nebo

d) způsobí příslušníkovi takové skupiny těžkou újmu na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo trestem smrti.

(2) Stejně bude potrestán, kdo se na činu uvedeném v odstavci 1 účastní.

§ 259a

neplatil

Podpora a propagace fašismu a podobného hnutí

§ 260

(1) Kdo podporuje nebo propaguje fašismus nebo jiné podobné hnutí, které směřuje k potlačování práv a svobod pracujícího lidu nebo které hlásá národnostní, rasovou nebo náboženskou zášť, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným podobně účinným způsobem, nebo

b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

§ 261

Kdo veřejně projevuje sympatie k fašismu nebo k jinému podobnému hnutí uvedenému v § 260, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 261a

neplatil

§ 262

Používání zakázaného bojového prostředku

(1) Kdo za války nebo za bojové situace

a) nařídí použití zakázaného bojového prostředku, nebo

b) takového prostředku úmyslně použije,
bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až sedm let.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 zvlášť závažný následek.

§ 263

Válečná krutost

(1) Kdo za války poruší předpisy mezinárodního práva tím, že nelidsky zachází s bezbranným civilním obyvatelstvem, utečenci, raněnými, s příslušníky ozbrojených sil, kteří zbraně již složili, nebo s válečnými zajatci, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na osm až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

§ 263a

až od 1.7.1990

§ 264

Plenění v prostoru válečných operací

Kdo v prostoru válečných operací, na bojišti nebo v místech postižených válečnými operacemi,

a) zmocní se, využíváje něčí tísně, cizí věci,

b) svévolně cizí majetek ničí nebo jej pod záminkou válečné potřeby odnímá, nebo

c) okrádá padlé,
bude potrestán odnětím svobody na tři léta až patnáct let nebo trestem smrti.

§ 265

Zneužívání označení Červeného kříže

Kdo za branné pohotovosti státu neoprávněně užívá označení Červeného kříže nebo jiného označení nebo barvy, kterými jsou označeny zdravotnické instituce nebo dopravní prostředky zdravotnické evakuace, bude

potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

HLAVA JEDENÁCTÁ

Trestné činy proti brannosti

Nadpis až od 1.7.1990

§ 266

Maření způsobilosti k službě

(1) Kdo sebe nebo jiného učiní trvale nebo dočasně nezpůsobilým nebo méně způsobilým k plnění branné povinnosti nebo jiných úkolů pro obranu vlasti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

§ 267

Neplnění odvodní povinnosti

(1) Kdo se nedostaví k odvodu, k přezkoušení nebo k nemocničnímu nebo výběrovému vyšetření v úmyslu svou odvodní povinnost nesplnit nebo její splnění oddálit, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

§ 268

Obcházení branné povinnosti

(1) Kdo se dopustí pletich v úmyslu dosáhnout úlev v plnění branné povinnosti, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

(2) Kdo se dopustí pletich v úmyslu

a) sám se zcela nebo zčásti vyhnout plnění branné povinnosti, nebo

b) jiného zcela nebo zčásti vymknout z plnění branné povinnosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až dvě léta.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 za branné pohotovosti státu.

Nenastoupení služby v ozbrojených silách

§ 269

(1) Kdo v úmyslu vyhnout se trvale vojenské činné službě nebo zvláštní službě nenastoupí službu v ozbrojených silách do 24 hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkaze, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

§ 270

(1) Kdo nenastoupí, byť i z nedbalosti, službu v ozbrojených silách do 24 hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkaze, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

§ 270a

neplatil

§ 271

Kdo po vyhlášení mobilizace, byť i z nedbalosti,

a) neprodleně se nedostaví z ciziny k nastoupení vojenské činné služby, nebo

b) neuposlechne výzvy vydané podle ustanovení branného zákona ke vstupu do vojenské služby spojeneckého státu,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 272

Porušování osobních a věcných povinností

(1) Kdo nesplní, byť i z nedbalosti, osobní nebo věcnou povinnost pro obranu vlasti, kdo se úmyslně vyhýbá plnění takové povinnosti, nebo

kdo plnění takové povinnosti jinou osobou, byť i z nedbalosti, maří nebo ztěžuje, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, ohrozí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou měrou zájmy obrany vlasti.

nadpis neplatil

až od 1.7.1990

§ 272a

neplatil

§ 272b

až od 1.7.1990

nadpis neplatil

§ 272c

neplatil

nadpis neplatil

§ 272d

neplatil

§ 272e

neplatil

HLAVA DVANÁCTÁ

Trestné činy vojenské

Nadpis až od 1.7.1990

Neuposlechnutí rozkazu

§ 273

(1) Kdo odepře provést nebo úmyslně neprovede rozkaz, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až sedm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 se skupinou vojáků,
- b) spáchá-li takový čin za okolností, že by tím mohl zmařit nebo podstatně ztížit splnění důležitého služebního úkolu,
- c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt, nebo
- d) způsobí-li takovým činem ohrožení bojové pohotovosti útvaru nebo jiný zvlášť závažný následek.

(3) Odnětím svobody na pět až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

§ 274

(1) Kdo z nedbalosti neprovede rozkaz za okolností, že by tím mohl zmařit nebo podstatně ztížit splnění služebního úkolu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán,

- a) jestliže činem uvedeným v odstavci 1 zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého služebního úkolu,
- b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt, nebo
- c) způsobí-li takovým činem ohrožení bojové pohotovosti útvaru nebo jiný zvlášť závažný následek.

(3) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

§ 275

Zprotivení a donucení k porušení vojenské povinnosti

(1) Kdo klade odpor vojáku, který plní vojenské povinnosti, nebo jej donutí k porušení vojenské povinnosti, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až sedm let bude pachatel potrestán

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 se skupinou osob,
- b) spáchá-li takový čin se zbraní,
- c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo jiný zvlášť závažný následek, nebo
- d) spáchá-li takový čin za bojové situace.

(3) Odnětím svobody na pět až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt, nebo
- b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 písm. a) nebo c) za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

Urážka mezi vojáky

§ 276

Kdo urazí

- a) nadřízeného nebo vyššího,
- b) podřízeného nebo nižšího, nebo
- c) vojáka stejné hodnosti, a to v době, kdy sám nebo uražený vykonává službu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 277

(1) Kdo násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí urazí

- a) nadřízeného nebo vyššího, nebo
- b) podřízeného nebo nižšího, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v době, kdy sám nebo uražený vykonává službu,
- b) spáchá-li takový čin proti vojenské strážci,
- c) spáchá-li takový čin se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami, nebo
- d) způsobí-li takovým činem ublížení na zdraví.

§ 278

(1) Kdo násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí urazí vojáka stejné hodnosti, a to v době, kdy sám nebo uražený vykonává službu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proti vojenské strážci,
- b) spáchá-li takový čin se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami, nebo
- c) způsobí-li takovým činem ublížení na zdraví.

§ 279

Násilí vůči nadřízenému

(1) Kdo užije násilí vůči nadřízenému

- a) v úmyslu působit na výkon jeho vojenských povinností, nebo
- b) pro výkon jeho vojenských povinností,
bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

- a) pokusí-li se činem uvedeným v odstavci 1 způsobit těžkou újmu na zdraví, nebo
- b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.

(3) Odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt, nebo
- b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

až od 1.7.1990

§ 279a

až od 1.7.1990

§ 279b

až od 1.7.1990

Nadpis až od 1.7.1990

Vyhýbání se výkonu vojenské služby

§ 280

(1) Kdo se v úmyslu vyhnout se vojenské službě nebo plnění vojenských povinností poškodí na zdraví, předstírá nemoc, padělá listinu, opije se nebo použije jiného úskoku, nebo kdo odpírá konat vojenskou službu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu nebo za bojové situace.

§ 281

Kdo se za bojové situace učiní z nedbalosti nezpůsobilým vykonávat službu tím, že se opije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 282

Zběhnutí

(1) Kdo se svémocně vzdaluje v úmyslu vyhnout se vojenské službě, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

§ 283

Zběhnutí do ciziny

(1) Kdo se svémocně vzdaluje do ciziny v úmyslu vyhnout se vojenské službě, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až sedm let.

(2) Odnětím svobody na sedm až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za branné pohotovosti státu.

§ 284

Svémocné odloučení

(1) Kdo se svémocně vzdaluje po dobu delší než 24 hodiny, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Kdo se svémocně vzdaluje soustavně nebo po dobu delší než šest dnů, nebo kdo se svémocně vzdaluje po dobu delší než dva dny v době plnění zvlášť důležitých úkolů nebo zvlášť důležitých cvičení, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(3) Kdo se svémocně vzdaluje po dobu delší než čtrnáct dnů, nebo kdo se svémocně vzdaluje po dobu delší než šest dnů v době plnění zvlášť důležitých úkolů nebo zvlášť důležitých cvičení, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

Nadpis až od 1.7.1990

§ 285

Porušování povinností strážní služby

(1) Kdo ve strážní nebo jiné obdobné službě poruší, byť i z nedbalosti, předpisy nebo pravidla této služby nebo zvláštní nařízení podle nich vydaná, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 při výkonu strážní služby, která má zvlášť důležitý státní nebo vojenský význam,

b) spáchá-li takový čin zvlášť hrubým porušením své povinnosti,

c) způsobí-li takovým činem škodlivý následek, k jehož odvrácení výkon strážní nebo jiné obdobné služby měl směřovat, nebo

d) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu.

(3) Odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, jestliže úmyslně spáchá čin uvedený v odstavci 1 za bojové situace a je zde některá z okolností uvedených v odstavci 2 písm. a) a c).

§ 286

Porušování povinností dozorčí služby

(1) Kdo v dozorčí nebo jiné službě závažným způsobem, byť i z nedbalosti, poruší předpisy nebo pravidla této služby, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 zvláště závažný následek, jemuž byl povinen zabránit.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za bojové situace.

§ 287

Porušování povinností služby při obraně vzdušného prostoru

(1) Kdo poruší, byť i z nedbalosti, pravidla služby na radiotechnických hláskách, v hotovostních jednotkách nebo jiných zařízeních určených k zajištění bezpečnosti vzdušného prostoru, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 zvláště závažný následek.

(3) Odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, jestliže čin uvedený v odstavci 1 spáchá za branné pohotovosti státu a způsobí jím zvláště závažný následek.

Nadpis až od 1.7.1990

§ 288

Ohrožování politického a morálního stavu jednotky

(1) Kdo popuzuje vojáky proti vojenské službě nebo proti nadřízenému, kdo šíří malomyslnost, nebo

kdo jinak soustavně rozvrací kázeň,
bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za bojové situace.

§ 288a

až od 1.7.1990

§ 289

Zbabělost před nepřítelem

Kdo se za bojové situace ze zbabělosti nebo malomyslnosti vzdá do zajetí, bude potrestán odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti.

§ 290

Nesplnění bojového úkolu

(1) Kdo se bez dovolení vzdá za bojové situace, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až patnáct let nebo trestem smrti.

(2) Kdo se za bojové situace vyhýbá povinnosti splnit bojový úkol nebo odepře použití zbraně, bude potrestán odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti.

§ 291

Opuštění bojových prostředků

(1) Kdo za bojové situace odhodí, opustí nebo učiní neupotřebitelnou zbraň nebo jiný válečný materiál, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až sedm let.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 zvlášť závažný následek.

§ 292

Vydání bojových prostředků nepříteli

Velitel, který, aniž to bylo vyvoláno bojovou situací, nepříteli vydá, byť i z nedbalosti, vojenské síly nebo ponechá mu opevnění, bojovou techniku nebo jiné bojové prostředky, bude potrestán, nejednal-li v úmyslu podporovat nepřítel, odnětím svobody na tři léta až patnáct let nebo trestem smrti.

§ 293

Ublížení parlamentáři

Kdo urazí parlamentáře nebo člena jeho průvodu, nebo kdo takovou osobu neprávem zadrží, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Společná ustanovení

§ 294

nadpis od 1.1.1992

(1) Odůvodňují-li to okolnosti případu, lze kázeňsky vyřídit trestné činy nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 270, neuposlechnutí rozkazu podle § 273 odst. 1 a § 274 odst. 1, zprotivení a donucení k porušení vojenské povinnosti podle § 275 odst. 1, urážky mezi vojáky podle § 276, § 277 odst. 1 a § 278 odst. 1, vyhýbání

se výkonu vojenské služby podle § 280 odst. 1, § 281, svémocného odloučení podle § 284 odst. 1 a 2, porušování povinností strážní služby podle § 285 odst. 1, porušování povinností dozorčí služby podle § 286 odst. 1, porušování povinností služby při obraně vzdušného prostoru podle § 287 odst. 1 a ohrožování politického a morálního stavu jednotky podle § 288 odst. 1.

(2) Jestliže stupeň nebezpečnosti jiného trestného činu pro společnost, než které jsou uvedeny v odstavci 1, je malý a lze důvodně očekávat, že prostředky kázeňského vyřízení postačí k dosažení účelu sledovaného tímto zákonem, lze potrestání pachatele přenechat příslušnému veliteli nebo náčelníku.

§ 295

nadpis od 1.1.1992

Svémocně se vzdaluje, kdo

- a) se vzdálil bez dovolení od svého útvaru nebo z místa služebního přidělení,
- b) se nepřihlásil u svého útvaru nebo v místě služebního přidělení, ač tam byl odeslán nebo ač uplynula doba jeho odůvodněné nepřítomnosti, zejména při ustanovení, přeložení, služební cestě nebo dovolené,
- c) byl odloučen za bojových akcí od svého útvaru a nepřipojil se po zániku příčiny odloučení k svému nebo jinému vojenskému útvaru, nebo
- d) se nepřihlásil u některého vojenského útvaru po návratu nebo po osvobození z nepřátelského zajetí.

ČÁST TŘETÍ

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 296

(1) Trest pravomocně uložený před účinností tohoto zákona za čin, který není trestným činem podle tohoto zákona, se nevykoná; ustanovení tohoto zákona o souhrnném trestu se v takovém případě neužije.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na činy trestné podle dekretu prezidenta republiky č. 16/1945 Sb. , o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, a podle nařízení Slovenské národní rady č. 33/1945 Sb. SNR , o potrestání fašistických zločinců, okupantů, zrádců a kolaborantů a o zřízení lidového soudnictví, ve znění předpisů je měnících a doplňujících.

§ 297

(1) Jestliže ke dni účinnosti tohoto zákona nevykonaný trest odnětí svobody nebo jeho zbytek, popřípadě součet takových trestů postupně uložených nebo jejich zbytek činí více než patnáct let, soud tento trest, popřípadě postupně uložené tresty zkrátí poměrně tak, aby nevykonaný trest odnětí svobody nebo jeho zbytek činil ke dni účinnosti tohoto zákona patnáct let.

(2) Jestliže ke dni účinnosti tohoto zákona činí nevykonaný trest zákazu činnosti nebo jeho zbytek více než pět let, zkrátí soud tento trest nebo jeho zbytek tak, aby ke dni účinnosti tohoto zákona činil pět let.

(3) Byl-li před účinností tohoto zákona pravomocně uložen trest

- a) ztráty čestných práv občanských nebo jiný obdobný trest podle zákona dříve účinného, končí ztráta práva volebního a práva zastávat funkci soudce a soudce z lidu dnem účinnosti tohoto zákona,
- b) vyloučení z vojska, považuje se za neuložený,

- c) peněžitý, nevykoná se v případě jeho nedobytnosti náhradní trest odnětí svobody nebo jeho zbytek,
- d) zákazu pobytu, po účinnosti tohoto zákona se nevykoná, popřípadě jeho výkon dnem účinnosti tohoto zákona končí,
- e) uveřejnění rozsudku, po účinnosti tohoto zákona se nevykoná.

§ 298

Ustanovení tohoto zákona o podmíněném propuštění a podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti se užije s výjimkou ustanovení § 62 i na tresty uložené před účinností tohoto zákona.

§ 299

Horní hranice druhé sazby trestu odnětí svobody stanovené v § 1 odst. 2 zákona č. 165/1950 Sb. , na ochranu míru, se snižuje na patnáct let.

§ 300

Zrušují se:

1. trestní zákon č. 86/1950 Sb. ,
2. zákon č. 63/1956 Sb. , kterým se mění a doplňuje trestní zákon č. 86/1950 Sb. ,
3. ustanovení § 4 až 6 zákona č. 68/1957 Sb. , o umělém přerušení těhotenství.

§ 301

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1962.